

MAGYAR LA

* 3 lei

Taxa postală plătită în nume anrobării Dir. Gen. PTT No

ngs. Ramaszetter Róbert urnak
Disztér 1-2. BUDA

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 123 (1565) szám * Kedd, 1937 július 6

Főmunkatárs:
dr Gyáriás Elemér

Bombamerényletet követtek el Salazar portugál miniszterelnök ellen

A valenciai kormány elnöke titokban Párizsban járt. — Bombákat dobtak két angol ellenőrző hajóra

Lisszabonból jelentik: Salazar miniszterelnök ellen vasárnap délelőtt Lisszabonban bombamerényletet kíséreltek meg. A miniszterelnök egyik barátja, Torquato José házikaplanájába indult misét hallgatni. Amikor kiszállt gépkocsijából, a csatorna nyílásában bomba robbant, mely nagy körzetben felszakította a járdát. A miniszterelnök sértetlen maradt.

VALENCIA TÁMOGATÁST KÉR PÁRIZSTÓL

Párizsból jelentik: A párizsi lapok kípattantották azt a titkot, hogy a valenciai kormány miniszterelnöke, Negrin és külügyminisztere, Giral több napon át rangrejtve Párizsban tartózkodott. A spanyol miniszterelnök és külügyminiszter hosszabb megbeszélést folytatott Chautemps francia miniszterelnökkel és Delbos külügyminiszterrel, akikről anyagi és erkölcsi támogatást és a semlegesség feladását kérte. A spanyol államférfiak szombaton visszatértek Spanyolországba.

Londonból jelentik: Az angol admirális

közlése szerint több bombavető repülőgép — a jelentés szerint valószínűleg a nemzetiek gépei — bombákat dobott le a spanyol partok ellenőrzését végző két angol torpedórombolóra. A bombák a két hajótól meglehetősen távolságra a vízbe zuhantak és a hajókon nem okoztak kárt.

MEGÉLÉNKÜLTEK A HARCOK A SPANYOL FRONTOKON

Párizsból jelentik: Ideérkezett hírek szerint a nemzetiek bombavető légi rajai sorozatos támadást hajtottak végre az utolsó 24 órában a nagyobb katalán kikötők ellen. Az egyik légi-raj Barcelonát is bombázta és súlyos károkat okozott.

A spanyol harcterről érkező jelentések szerint a nemzetiek Santander kerületben tovább folytatják az előnyomulást. A baszk milícia tagjainak átpártolása a nemzetiekhez egyre nagyobb méreteket ölt. Megélenkült a harci tevékenység a Madridtól északra fekvő harcerekben is.

Rendkívüli minisztertanácsi ülést tart az angol kormány

A spanyol-francia határon felhalmozták a Spanyolországba szállítandó municiót

Londonból jelentik: Az angol külügyi hivatalban a válságos helyzeteket jellemző mozgalmasság tevékenység uralkodott vasárnap. A külügyminisztériumnak részletes jelentést kellett előkészítenie a spanyol benemavatkozási politikával kapcsolatban és tervezetet kellett kidolgoznia az esetleges kibontakozás céljából. A munka azért volt sürgős, mert hétfőn délelőtt az angol kormány rendkívüli minisztertanácson vitatta meg a helyzetet és azt az ellenjavaslatot, amelyet az olasz-német javaslatokra kíván adni.

Londoni diplomáciai körökben még mindig remélik, hogy sikerül elhárítani a benemavatkozási politika teljes összeomlását. Ezek a remények főleg abból táplálkoznak, hogy a felmerült súlyos ellentétek ellenére mind a négy nagyhatalom kitart a benemavatkozási politika alapelve mellett.

A sajtó általában helyesli a kormány elutasító álláspontját az olasz-német javaslatokkal szemben. Különösen a baloldali sajtó buzditja erősen a kormányt, hogy ne tegyen engedelményt. A benemavatkozási politika összeomlása e sajtó szerint lehetővé tenné, hogy a valenciai kormányt fegyverrel és löszrel támogatassák.

A People című lap azt jelenti, hogy a francia-spanyol határon nagymennyiségű fegyver- és municiókészletet halmoztak fel, hogy azt haladéktalanul Spanyolországba szállíthassák, amikor a londoni benemavatkozási bizottság feloszlik

Párizsból jelentik: A francia külügyi hivatalban is mozgalmasság hétfőig volt. A Quai

Repülőbírósg, mely tömegesen osztogatja a halált

Varsóból jelentik: Moszkvából érkező jelentések szerint az Ulrich hadbíró elnökele alatt működő rendkívüli bíróság, az úgynevezett repülőbírósg, mely repülőgépen járja be Szibériát, ismét ötvenegy embert végeztetett ki. A bíróságot szállító nagy utasszállító repülőgépet két kisebb gép kíséri, amelyen a segédszemélyzet utazik. A bíróság kémkedési ügyekben

hoz ítéletet. Szombaton Chabarovszkban harminckét embert ítélték halálra és az ítéletet hat óra múlva már végre is hajtották. Vasárnap Vladivosztkban tizennégy ítéletet mondottak ki és az ítélet végrehajtása itt is rövid idő múltán megtörtént. A vádlottak valamennyien vasutasok voltak, akiket kémkedésen kívül szándékos rombolással is vádolnak.

Kihirdetik a Palesztina felosztására irányuló javaslatot

Köztársaság lesz az új zsidó állam Haifa vagy Telaviv fővárossal

Londonból jelentik: Az angol lapok jelentése szerint Palesztinában komoly előkészületeket tettek, mert csütörtökön hirdetik ki a Palesztina bizottság jelentését, mely az ország három részre való osztását javasolja. Ezzel kapcsolatban aggódnak, hogy a terv újabb zavar-

gásokat fog előidézni. Az angol sajtó értesülése szerint a három részre osztandó Palesztina zsidó államának a neve Izrael, az új főváros Haifa, vagy Telaviv, az államforma köztársaság lesz. A zsidó területen lakó arabokat Anglia költöztetné át az új arab államba.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Uniójának közgyűlése

Míg belső Transzylvániában a hitelellátás, a nyugati határvidéken a terményértékesítés megszervezése a szövetkezet főfeladata

Timisoara. Saját tud. Vasárnap, a nemzetközi szövetkezeti napon tartotta meg a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Uniója ezévi közgyűlését Timisoarán, a Corvin hitelszövetkezet helyiségében. A központi vezetőség részéről Gyárfás Elemér dr szenátor, elnök, gróf Bethlen László vezérigazgató, Ferencz József igazgató, Gyarmati Árpád és Dávid Sándor igazgatósági tagok, valamint Petrovay Tibor cégjegyző és Oberding József dr központi titkár jelentek meg.

A közgyűlést megelőző héten gróf Bethlen László vezérigazgató, Oberding dr főtitkár és Horváth József ellenőr kíséretében az aradmegyei hitelszövetkezeteknél tett látogatást. Ezek a hitelszövetkezetek fejlődéséről és új élet megindulásáról tesznek tanubizonyságot.

Dr Gyárfás Elemér elnöki megnyitója

Az Unió közgyűlését dr Gyárfás Elemér elnök nyitotta meg. A nemzetközi szövetséget és a nap jelentőségét méltatta, majd román nyelven üdvözölte Calmuc inspektort, a bucaresti szövetségi központ banati képviselőjét, német nyelven pedig Tengler igazgatót, a banati szövetkezeti központ képviselőjét. Gyárfás elnök javasolta, hogy a közgyűlés alkalmával táviratilag üdvözöljék Negura szövetkezeti minisztert. A közgyűlés az indítványt magáévá tette és a sürgönyben kéri a minisztert, hogy továbbra is álljon támogatásával a szövetkezeti mozgalom mellett. Az elnök ezután az aradeali szövetkezeti élet nagy halottjáról, Drexler Béla dr-ról emlékezett meg; a közgyűlés résztvevői felállással nyilvánították kegyeletüket.

Gróf Bethlen László vezérigazgató jelentése. — Megszervezik a sajtószolgálatot

Dr gróf Bethlen László vezérigazgató terjesztette be ezután jelentését. Visszapillantott ebben az Unió múltjára. Az Unió megszervezése kétségtelenül előnyt és hasznot jelentett szövetkezeti mozgalmunk részére. Az Unió mindenben pontosan szem előtt tartotta a törvény intézkedéseit és ezáltal részesevé vált azoknak a kedvezményeknek, amelyeket a szövetkezeti törvény az uniók fennhatósága alatt működő szövetkezetekre előír. A jelentés aztán ismertette az igazgatóság jövő munkaprogramját. Elhatározta az igazgatóság, hogy az Unió és a szövetkezetek közötti kapcsolatot továbbmélyíti ezen

cél elérésére már a múlt évben számos körzeti értekezletet rendezett. Ezekben a szövetkezetek aktuális problémáit beszéltek meg a helyi vezetőségekkel. Ujabbban közvetlen látogatásokat is tesz az egyes szövetkezeteknél a kölcsönös megismerés s az együttműködés érdekében. Gondot fordít a központ a sajtóhírszolgálat megszervezésére s a sajtószolgálat megszervezését tervezi. Az Oradeán három évvel ezelőtt tartott kisebbségi újságírókongresszus a központ erre irányuló megkeresését megtárgyalta és készségesnek nyilatkozott a lapok útján a szövetke-

A hitelellátás és a terményértékesítés megszervezése

Eppen az állami támogatás hiánya teszi szükségessé, hogy szövetkezeink feladataikat saját erejükre támaszkodva valósítsák meg s ezért mindent el kell követni, hogy a belső meg erősödést elérjék. Meg kell indítani az új tag toborzást, az üzletrésztöke- és betétgyűjtést és új üzletágakat is be kell kapcsolni. Tapasztalom — mondotta Bethlen László — hogy amíg az aradeali szövetkezeteknél inkább a hitelellátás képezi az előtérben álló feladatot, a Kőrös vidékén innen vidékeken, főleg a mezőgazdasági terményértékesítés megszervezése jelent nagy szövetkezeti feladatot. Első kísérletképpen Aradon „Omnia” néven értékesítő és beszerző szövetkezetet alakítottunk, melynek feladata a falvak terményeit közvetlenül a városi fogyasztókhoz juttatni, a falvak gazdasági szükségleteit pedig a közvetítő kereskedelem kikapcsolásával megoldani. Ezen nagy feladatot ma még csak igen szűk keretek között kísérjük meg megoldani és ha majd helyesnek bizonyul az a szervezési mód, amelyet Aradon indítottunk be, folytatni fogjuk azt más vidékeken is.

A jelentés után a vezérigazgató a tárgysorozatot további során bemutatta a mérleget és a költségvetést. Ennek letárgyalása után a közgyűlés határozatot hozott az Unió működésének további fenntartása érdekében. Az igazgatóság kiegészítésére kerüljön a sor, új tagként dr Kosztolányi Jenő ügyvédet, Timisoara, választották meg.

A gyűlést közebed követte, majd délután a Novotny-, illetve Kréfer-féle nagyteremben — melynek kertjében a magyar népünnepélyt tartották éppen — a Corvin általános és a Vitamin paprikaszövetkezet rendezésében jelszerű szö-

* Húsmérgezés, kolbászmérgezés, halmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűvíz azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkívül fontos segédeszköz! Az orvosok ajánlják.

zeti eszme terjesztésére. Ennek az eszmének a terjesztése az iskolákban is helyet kap. A múlt évben az aradi Bethlen-kollégium mellett fennálló református lelkésztoábbképző tanfolyamon egész éven át már heti egy órában előadást tartottak szövetkezeti ismeretekből. Az aradeali katólikus egyházmegyei tanács és az aradeali református egyházkerület iskoláiban a jövő év folyamán szintén bevezetik a szövetkezeti ismereteket terjesztő oktatást. Megemlékezett a jelentés a konverzió által kárt szenvedett szövetkezetek állami kártalanításának ügyéről is. Sajnos, mivel szövetkezeink állami visszszámítolási hitelben nem részesültek, csak egészen jelentéktelen számban tudnak megfelelni a felteteleknek, amelyek alapján állami kártérítésre igényt tarthatnának.

vetkezeti kulturdélután volt. Ezen Petrovay Tibor a szövetkezeti nap jelentőségéről beszélt, Kosztolányi dr. a timisoarei Corvin elnöke a helyi szövetkezeti feladatokról, Vita Sándor pedig az aktuális szövetkezeti problémákról értekezett.

Az Amur vidéke,

ahol a japán és orosz csapatok véres összecsapása volt.

Hazudik!

Irta:
Koncz Károly

A rendőri krónikában bizonyára így kezdődne történetem: „Betörtek fényes nappal...” — Amerikában a gyenge nem gumit rágo tisztelői még azt is megkockáztatják: „Szobrot a női bátorágnak!” Aztán megírnék a napi hírek között a hős pesti leány esetét a veszedelmes, nagyerejű nemzetközi betörővel, akit a leány nem a két kezével, nem is valami óskori mordállyal, hanem egyetlen szavával tett ártalmatlanná.

A Lukács-fürdővel szemben meg néhány hónappal ezelőtt is állott az a kis egyemeletes ház, amelyben Gül Baba állítólag utolsó éveit töltötte. „Gül Baba otthona” felirással örökítette meg az utókor ennek az emléket a Zsigmond-utcai házban, amelyben a lebontásig három leánytestvér mérte a bort, sört és pálinkát.

Kedves, meghitt kis korcsma volt a „Gül Baba otthona”, olyan biztoszerű pincebejárata, amelyben tarka asztalok mellett sok szó esett téli estéken a művésztől, irodalomról, aktuális társadalmi problémákról. S mielőtt lebontották volna, előverezték, Dobra került a művészasztal is, amelynek árnyékában, történetem hőse, a testvérek legidősebbje, Mária kisasszony, állandó mosollyal az arcán, várta a hosszúlépések, pohársörök megrendelését, esetleg egy-egy irodalmi, vagy művészeti csemegét.

Asztaltársaságunk törzshelye volt a bisztró, ahol sok-sok újságcikk, többé-kevésbé sikerült vers és novella látott napvilágot Mária kisasszony uneszolására. Mi csak úgy hívtuk magunk között a galambszelídűségű, még a légynek sem ártó haj-

csarunkat: „angyalj Mária”. — Alacsony, törekény, szőke gyermek volt, amire azt szokták mondani: megijed a saját árnyékától is.

Mi is ezt hittük.

Am...

Szegyen ide, szegyen oda, Mária kisasszony behizonyította, hogy a gyenge nem, ha kell, erősebb, bátrabb tud lenni nálunk. Egyetlen szavával: Hazudik!

Egyik nyáron történt az eset, helyesebben a betörőfogás. Dél volt, s a kanikulában alig lézengett egynehány ember az utcákon. Mária egyedül lücsölt a Gül Baba csapszéke mellett. Testvérei a városban jártak, édesanyja pedig, aki beteges asszony volt, az üzletfeletti lakásban aludt mélyen. Egyszer csak léptek zaja hallatszott a lakásból, ajtónyitkorgás. Mária visszafojtott lélekzettel figyelt egy darabig s amikor a zaj erősödni kezdett, mindent nyitva hagyva, felszaladt a lépcsőkön.

A lakás ajtaja zárva. De az egyik ablakozom hiányzott. Valaki benyomta. Mária benyitott a lakásba s jól öltözött, villogó szemű férfi állott előtte.

— Mit keres itt? — támadt rá a leány.

A férfi hebegett, hápogott s alig tudta nyöszörögni a váratlan leleplezéstől:

— Villanyórát jöttem leolvasni...

— Hazudik — ordította Mária —, hogy meghallják a hangját s megragadja a férfi karját. — Most velem jön, a rendőrségre!...

A szoba nyitott ajtaján át látta, hogy alvó édesanyját a betörő paplannal letakarta, hogy föl ne ébredjen. De ezzel most nem sokat törődött. Vonszolta magával a betörőt, le a lépcsőn, az utcára. A betörő, aki — későbbi vallomása szerint

elvesztette leleklejelenetét a lány bátorságától — az ajtóban valahogy kiszabadult s futásnak eredt. Mária utána. A Császár-fürdőnél sikerült utóérni a betörőt, akit azután a járőrök segítségével elfogott s átadott a rendőrnek.

Hiába könyörgött a betörő, különféle meséssel, hogy családja éhezik, három napja nem evett. Letartóztatták.

A bírósági tárgyaláson aztán kiderült, hogy veszedelmes, nemzetközi szalldatolva, notórius betörő, aki nem igen válogat az eszközeiben, ha bőrének megmentéséről van szó. Egy ízben tűzharcba keveredett a rendőrökkel is, de akkor sikerült elmenekülnie. Fitalabb éveinek nagyrészt külföldi fegyintézetekben töltötte. A bíróság végül is egy évi börtönre ítélte. Az ítélet hallatára lenyegetően razta meg oklét a betörő Mária fele.

Egy évvel később Mária ismét egyedül volt a Gül Babában. Egyszer csak nyílt az ajtó s Mária meg a szivereje is elállt. A betörő volt. Az nap szabadult a börtönből s első útja a kiskocsmába vezetett. Mária csak annyi leány maradt, hogy a kulcsot ráfordítsa a kasszára s a betörő már is előtte állt. Hiába kiáltott volna, — már késő volt.

— Most végez velem — villant át a gondolat Mária. Bosszút áll az egy évi börtönért.

— Megismer? — kérdezte a betörő.

— Mit akar? — válaszolta kérdéssel a kórdegre a sarokba szorított lány.

A betörő most lehajtotta a fejét s nagyon szomorú hangon megszólalt:

— Eljöttem... bocsánatot kérni... Ilyen bátor nővel még soha sem volt dolgom...

Aztán meg megígérte, hogy sahasem többé többé sehoiva és nőnek sohasem fog hazudni.

Közgyűlést tartott az Országos Magyar Pártbanati tagozata

„Vezérnek mindig meg kell mondania az igazságot” — hangoztatta Gyárfás Elemér

„Össze kell tartania minden kisebbséginek, hiszen egyforma a tradíciója, a kulturája és a helyzete” — mondotta dr Willer József

Timișoara. Saját tud. Vasárnap tartotta évi közgyűlését az Országos Magyar Pártbanati tagozata, amelynek fényét ezúttal két országgyűlési küldött: dr Gyárfás Elemér szenátor és dr Willer József képviselő megjelenése is emelte. A közgyűlés alkalmából zsufozásig megtelt lelkes magyarokkal a Magyar Ház díszterme, akik a Banat legtávolabbi zugából is összesereglettek.

Jakabffy Elemér dr., a banati párttagozat elnöke, országos alelnök nyitotta meg a közgyűlést és elsősorban Gyárfás szenátort és Willer képviselőt üdvözölte: azokat a férfiakat, akik a magyarság érdekében a román törvényhozás termeiben szavukat leggyakrabban hallatják és aki-

ket a magyar sérelmek orvoslásánál minduntalan igénybeveszünk.

Ezúttal rávilágított a különböző világnézetekre, a kommunista, a diktatorikus és liberális-demokratikus felfogásra s az utóbbival behatóbban foglalkozva, megállapította, hogy ennek igazi formáját nálunk sem a román, sem a magyar nemzet nem igen ismerhette meg, inkább csak hátrányait.

Az elnök ezután a jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte Mesterházy Nagy Gyula és Jenes Mihály (Mailat) intézőbizottsági tagokat, majd kérte dr Gyárfás Elemér szenátort, tartsa meg beszámoló beszédét.

Gyárfás Elemér szenátor elmondja beszédét

Hatalmas, lelkes óvációk közt emelkedett szólásra Gyárfás szenátor és utalt két évvel ezelőtt ugyanilyen alkalommal mondott beszámolójára. Akkoriban gondosan leírva hozta magával a beszédét, mintha csak érezte volna, hogy szükséges az óvatosság. És tényleg, néhány hét múlva ismételtén újra el kellett jönnie ebbe a városba: miután azonban le volt írva a beszéde, csak át kellett azt nyújtania a hadbíróknak, illetve egész terjedelmében lefordítania. Ezúttal elfoglaltsága miatt nem hozhatott kész beszédet, de minden félreértésnek eleve utját vágni kívánva, kijelenti: Nem akarom, ugymond, az állam alapjait aláásni, vagy bármi olyat tenni vagy mondani, ami a törvényekbe ütközik; amit elmondok, azt helyettem elmondhatná bármely becsületes román ember, aki nemzetének és fajiának ügyét igazán a szívében viseli.

Eppen a Banat szélén, mondotta tovább dr Gyárfás szenátor, találkozott a minap három kisantant-miniszterelnök és Timișoaráig feljőve, az itteni állomáson váltak el egymástól. A tanácskozásokról kiadott kommunikékben hangoztatták, hogy a három állam közti tökéletes egyetértést állapították meg. Ugyiszólván kérdezi az ember, hogy mit is tudtak akkor annyit tárgyalni. Annyi bizonyos, hogy a három ország a Magyarországgal szemben való álláspontját illetően, lényegében egységes. Milyen azonban a felfogás a magyar kisebbséget illetően? Rövidesen a konferencia után Hodzsa Milán csehszlovák miniszterelnök Komáromban a Jókai-szobor leleplezésénél ötven perces, mások szerint egyórás magyar beszédet mondott s Jókai és a magyar kultúráért előtérbe emelte a zászlót. Olyan gesztus volt ez, amelyhez nem voltunk hozzászokva és gondoltuk, ez talán a konferenciával függ össze. Nálunk is volt egy megnyilatkozás Clujon. Amikor a régi magyar színház falain — ez volt az első színház, amelyet itt a színházterületük építettek! — a régiak a tulajdonjogi leszövegzésekre nem ügyelve, most ugynevezett egyetemi intézetet emeltek. Felavatására megjelentek a kormány tagjai csaknem teljes számban. Ugy gondoltuk, ha Hodzsa Milán meghajítja a zászlót a magyar génusz előtt, tényleg egy gesztus: fog kapni itt is az a magyar kultúra, amely ha mást nem, hát köveket hagyott hátra. Amelyek átvakolásával oly büszkén avatták itt az új intézményt. S a miniszterelnök azt mondta: „Ebben az épületben, amely az elnemzetlenedés citadellája volt, tüztűk ki...” stb. Szóval, ami ott előtte volt, nem volt kultúra, hanem csak annyit állapítanak meg róla, hogy az elnemzetlenedés vára volt. Pedig, akik akkoriban a kultúra ezen hajlékára a pénz összeadták: egyikük sem gondolt arra, hogy egy másik kultúra ellen alkossanak valamit. A nagy ellentét pedig, amikor az egyik miniszterelnök elismeréssel van, a másik a kifejezése után ítélve, inkább megbélyegezni akar, mutatja, hogy azon a dunai hajóton vagy nem tárgyalták egyáltalán a magyar kisebbségi ügyei, s ez a valószínű, vagy nem voltak abban egységesek. Eddig még egy szemrehányás nem esett s egy vád sem, hogy nem akarnánk közeledést. Gogának — csodálatos — Belgrádba kellett mennie és ott kijelentenie

milyen nehéz ez, pedig Goga volt miniszter igen jól tudja.

hol lehet megtalálni a magyarság képviselőit és tudják nagyon jól, hogy soha oly igényt nem támasztottunk, amely a román nemzetet sértene.

Az a baj, hogy ebben az országban a politikusoknak nem volt bátorságuk szembeállni oly jelzavakkal, amelyek uszító, szélsőséges irányzatokat, mert féltették a saját népszerűségüket vagy pártpolitikai pozíciójukat. A szövegről is sokszor megmondtam:

Vezérnek lenni nemcsak annyit, hogy azt mondjuk ami tetszik, hanem megmondani az igazságot, ha az pillanatnyilag egyeseknek nem is tetszik.

— Ez hiányzik nálunk, kimondani: igenis azok a szélsőséges uszítások ártanak és úgy tüntetik fel az országot, mintha itt a lakosság össze volna veszte. Nincs kialakult nézet nálunk, mit is karnak teki a kisebbségekkel. Van olyan nézet, hogy be kell olvasztani a kisebbségeket a többségi népbe. De milyen anyagot kapni erre? Inkább meg kellene értetni a nemzeti kisebbségekkel, hogy nemzeti kultúrájuk sajátosságait ápolják és így legyenek értékek az összesség javára. S amíg idáig el nem jutunk, nem is érjük meg, hogy nyugvópontra jussunk ez a probléma.

A NEMZETI MUNKAVÉDELEM KÉRDÉSE.

Az ismert munkavédelmi elvről szólva, többek között ezt mondotta Gyárfás szenátor: Nem azt kell kutatni csak, kik mikor jöttek ide, vagy csak elő Jorga professzor könyvét, amelyben kimutatja, hogy bárki jött ide, meg kellett annak munkálnia a földet és fegyverét kellett készentartania esetleges támadások idejére. Mindenkit szívesen fogadtak itt és mindenki dolgozott a kultúráért és most, hogy minden megvan, egyszerre lehet-e mondani, hogy a munkavállalási jog, a kenyér joga nem illeti meg azt, aki a várost felépítette, aki a mocsarakat felszárította, aki dolgozott azon, hogy minden levirágozzék? S ha a beolvadás politikája érvényesül, akkor persze elsőnek kap szerepet a visszaronománosítás elve: ha valakiről kipuhatolható volna, hogy többségi származási kapcsolatai is vannak, eljárások, vexációk indulnának meg s ebből megint a névelemzések következnek.

Willer József beszél

Páll György dr., a banati tagozat főtitkára terjesztette be ezután évi jelentését, melyről jövő sorokban még részletesebb közlést hozunk. Bognár Miklós főpénztáros helyett, aki akadályozva volt a megjelenésben, Lőrincz István terjesztette be a pénzügyi jelentést, Tóth Sándor pedig az ellenőri jelentést.

Willer József képviselő megható visszamelekezéssel utalt arra, hogy harmincöt évvel ezelőtt volt az érettségi vizsgája. És most a közgyűlés közönsége között ismét ott látja azt a jó piarista professzort, aki ezelőtt 35 évvel őt a latinból kedves szigorral vizsgáztatta.

At akarják festeni a kirakatokat s nemzeti színben feltüntetni. Ahelyett, hogy örüljenek, hogy vannak ebben az országban, akik a saját etnikai sajtáságaikon belül is tudnak egysorba állni az összességért való törekvésben Oradeán két héttel ezelőtt vacsorázni akartam — ugymond Gyárfás dr szenátor, — s amikor étlapot kértem, a pincér az asztal alatt nyújtott át egy kis cédulát: arra voltak magyarul felírva az ételek. Az étlap csak román lehet. Már gimnázista koromban tanultam románul, amikor nem sokan tették ezt, egyetemista koromban román költeményeket fordítottam, hogy közveitsem ezen nép kulturtermékeit — nem mondhatja senki, hogy nem olvasok, nem érdeklődöm, de éppen az étlapon már mégsem kell, ezt tennem. Megakasztják a kereskedelmi életet, hiszen a kereskedelem szempontjából a nyelvek ismerete mindig fontos volt. Ezt minden román embernek is be kell átnia. S a nemzeti munka védelméről szóló javaslat?

Azt hiszem, a legerélyesebben kell állást foglalnom az ellen, hogy én a saját tudásommal és pénzemmel alkotott vagy folytatott vállalatomban nem azt fogadhatom fel, akit akarok, hogy nem alkalmazhatom, vagy nem bocsáthatom el, amikor akarom: ez olyan emberi jogom, amelybe senki bele nem szólhat. (Óriási taps és helyeslés).

Amikor még arról volt szó, hogy csak az igazgatóságot kiegészíteni, a szászok eljöttek hozzám és mondták: most már elég, ennek nem lesz vége. Ők sokkal határozottabbak voltak ebben is, nálunknál. Nem jutottunk volna mi sem idáig, ha erősebben a talpunkra álltunk volna. Távol áll tőlünk, hogy bizonyos foglalkozási ágakat kisajátítsanak. Ha csak néhány szolgál állásról nincsen szó az Ókirályságban — nem vagyunk mi olyan irigyléreméltók!

A MESTERSÉGES GYŰLŐLETSZÍTÁS ELLEN.

Kérdezte egyszer valaki, mondotta tovább dr Gyárfás, mi is a ti bajotok? Elővettem az aznapi Universált és abban az egy példányszámban összesen hat helyen volt szó rólunk, hogy irredenták vagyunk és ehhez hasonlók. Oly mesterséges gyűlöltszítás folyik itt, hogy azok a románok is, akik még csak nem is ismernek bennünket, akaratlanul is ellenünk fordulnak. Az új büntetőtörvénykönyvben van egy paragrafus, amely szerint szigorúan büntetik azt, aki uszít valamilyen nemzetiség ellen.

Alljon ki hát az a román politikus, aki elítéli az állandóan folyó uszítást.

Sokkal jobban szeretem a román nemzetet és jövőjét, — fejezte be beszédét dr Gyárfás, — hogy ne reméljem, hogy mégiscsak fog akadni ilyen román politikus. Bizonyos, hogy ezt a magyarság nagy szeretettel fogja üdvözölni. Addig is azonban védjük értékeinket és ne engedjük, hogy azokat tőlünk elvegyék.

A bevezető szavakra nagy taps zúdult fel és a megjelentek meleg ünneplésben részesítették az első sorokban helyet foglaló Mondik Pál nyugalmazott piarista tanárt és volt igazgatót. Willer pedig folytatta:

— Ha pedig ma újból vizsgázom beszámolómban önök előtt és jó jegyet kapok, ez elsősorban a Mondik Pál érdeme, akik annakidején nem is sejtették, milyen súlyos vizsgát kell még kiállanom. Áldja meg az Isten az ő munkáját!

Hogy a béke „kitört” — folytatta aztán Willer dr a szavait — és végignézünk ma a vi-

hágon, meg kell állapítanunk: ha az emberiség époly kemény könyörtelenséggel tudna igazán megkülönböztetni, mint a bajonettet egymás szívébe döfni, nem kellene azt a trombózisszerű tünetet látnunk, azt a vérkeringési zavart, hogy a földgömb egyik végén éheznek, a másikon pedig a kezükbe dobálják a tultermést. S a polgarok is vallási és nemzetiségi különbség nélkül békén megférnének egymás mellett.

Az állam felelős tényezői egyelőre magánbeszélgetések során már kezdik belátni, hogy ez a feltevésem, ez a tanács a helyes — mert kifutott, jól mondja Gyárfás szenátor, még mindig a népszerűségüket féltik, — és előfordul már, hogy az embert megállítják a kérdéssel: mik volnának a lehetőségek és feltételek, hogy a kisebbségnek emberségesebb életet lehetne biztosítani? Ign hálás lettem volna a román közvéleménynek, ha magától jött volna eddig az értéklődésig, ha a szeretet sugallta volna a kezébe a megemlékezést. De így se baj.

Megmondtam a parlamentben is, ne tőlünk várják az első gesztust, ha én nyugtom, kolduskéz az, kér valamit. Ők vannak uralmon, tőlük várom az uri gesztust.

Nem elég azonban szavalni, vagy követelni. Elsősorban magunknak kell nagytakarítást végezni a szívünk mélyén. Tanuljuk meg ön magunkat megbecsülni. Azután:

Össze kell tartania minden kisebbségnek, hiszen egyforma a traumája, a kulturája, a helyzete.

Ami ma az én fejemre mérnek, az ütést te is megérezed, te másik kisebbség. És hallatlan messzi vagyunk egymástól. Az ország kisebbségei értsék meg egymást s aztán teremtsünk oly emberséges jó miliőt, hogy a magunk jogos követeléseivel imponáló erővel léphessünk fel.

Nyugodt lelkiismerettel állok a közgyűlés előtt — mondotta azután Willer képviselő. — Fredményekről számoljak be? Ugyanaz a magyar képviselő belátóbb kormánytól ugyanavval a munkával többet ér el. Egy másfélmillió

nemzet önmagában hordja fennállása, vagy bukása feltételeit. Ezt értsék meg a román politikusok is. Ha a nemzeti munka védelméről szóló tervezetet el is ejtették, még mindig kísért az. Mert az alkotója megérzi, itt az ideje, egy másik pártba átvándorolni és avval a gyönyörű frázissal, amely azonban igen súlyosan tudatlan, akár érdekeket szerezni: „én minden munkaalkalmat az én nemzetemnek követtem”. Így lehet görög tűz fénye mellett átmenni mondjuk a nemzeti parasztpártba, amely lehetőleg iralomra jut.

Szólt azután a cenzuráról, majd az adókevétekről. Példákat hozott fel, hogy például Istrate Micescu, aki a zsidóra nem haragszik, amikor azt meg kell védeni, a védelemből nagyszabású palotát épített magának s palotája iróasztala mellől hirdeti a gyűlöletet az ártatlan zsidók ellen, akik nem kerültek a törvénnyel összeütközésbe és akiket nem kell védeni. Ennek, mondotta, hatvan ezer lejjel kevesebb jövedelmet állapítottak meg például az adózásnál, mint nekem, szegény magyar képviselőnek.

Egyebek közt említette azt is, hogy a székelylakta megyékben olyan rendeletet is kiadtak, hogy ahol este hét óra után, akármilyen magánlakásban is, háromnál több embert együtt találunk, az tiltott gyűlésnek számít és le is tartóztattak már ilyen esetekből kifolyólag embereket. De csüggedni nem szabad. A banati tagozathoz, amely tán a legjobban ért a szervezkedés munkájához, még — szinte a prédikátor ihletével — kívánja a kérését intézni: becsülje meg minden magyar egymást. Mindent támogatni kell, ami magyar. Ha volt valaha valami hántódás feledjük el az ünnepélyes alkalommal. Lássuk meg a másik testvérben a sok-sok jó tulajdonságot és aztán legyen áldozatkészség bennünk.

Intézkedésre mely szerint a nemzeti munka védelméről szóló törvénytervezetet feltétlenül törvényre emelteni, szükségesnek tartja, hogy a banati tagozat közgyűléséről hangozzék el a leghatározottabb tiltakozás a miniszter azon szándéka ellen, amelynek célja az

iparban és kereskedelemben alkalmazandó 75 százalékos etnikai román elem behelyezésével a kisebbségeket megfosztani a békeszerződésekben, a párizsi kisebbségi egyezményben és az alkotmánytörvényben biztosított jogaitól és különösen a legszegényebb néposztályt élettehetőségétől való megfosztással koldusbotra és szolgáorbba juttatni.

Az intézközötttség a miniszter kijelentésével kapcsolatban szükségesnek tartja a legnagyobb nyilvánosság előtt leszögezni, hogy a szándékolt jogtörés ellen a banati magyarság mindenre elszántan a leghevesebb ellentállást fogja kifejteni.

LELKES BIZALOM AZ ORSZÁGOS PARTELNÖV IRÁNT

Sz. th. m. a. J. Lajos dr., az oravitai párttagozat elnöke, illetve banati alelnök a magyar hűség meghatározó példájára utalva, nagy óvások közt hangsúlyozza ki gróf Bethlen György országos pártelnök nagy munkáját és indítványozza, hogy a közgyűlés, illetve banati tagozat sürgőnyileg fejezze ki bizalmát, szeretetét és ragaszkodását az országos elnök és elnökség, valamint a parlamenti csoport iránt és kérje további buzgó tevékenységüket a magyarság érdekében. Az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadták.

Lázár László műépítész kívánt még felszólalni és miután az elnöki megnyitásban a liberalizmusról szó esett, félreértések elkerülése végett, kihangsúlyozni kívánta, hogy nem szabad tén az azt gondolni, mintha itt a liberalista gondolatot akarták volna ünnepelni. Elismerti az értéket, amiket a liberalizmus alkotott, de másrészt elítéli azokat a tekintélyromboló kihatásait, amelyekkel nemcsak az Egyház, de a család jelentőségét is aláasta. Minket, ugymond, az egyházaink mentenek meg elsősorban a keresztény világnézet, vagyis az, ha mindenki Krisztus szellemét kívánja megvalósítani. Az Egyházon keresztül a családot s azon keresztül a nemzetet mentjük meg.

Jakabffy dr. elnök erre újra utal azokra a szavaira, hogy sem a román, sem a magyar nemzet nem ismerhette meg igazi formájában a liberalizmust; az igazi liberalizmus szintén elitéli a csak liberális mezben feltűnni akaró, kizsákmányoló kapitalizmust. A szó nemes értelmében vett liberális és demokratikus felfogás az, amely csak jól akar és természetesen — nehogy félreértsék — semmikép nem fordul az Egyház ellen. Ugy a felszólalót, mint az elnököt megtapsolták.

Valamint a gabonaérés, az aratás idején a komoly számbavétel után aratómulatságot szoktak tartani, a magyar közgyűlés után magyar néppünnepele következett s így alakult ki a magyarságban a „banati magyar nap”. A volt Novotny-moszt Kiefer-féle kerthelyiségben tartották meg ez a néppünnepelet, amelyen a Magyar Négyzetek vezetésével minden magyar egyesület közreműködött. Mindenféle szórakozás, tánc — külön a székelyeké — énekszám tarkították azt s a rendezők egész gárdája s a közönség lelkes részvétele biztosították mindenképpen ennek sikerét.

Szoros összeköttetést a magyar párttagozatok közt

Skuteczky Miksa dr. ügyvéd a jelentéshez szólva kívánja, hogy a magyarság bátran álljon ki a jogaiért és ne legyen meghunyászkodó. Támogassa a magyar kultúregyesületeket. A párt tagozatai egymás közt is tartsák fenn az összeköttetést. Indítványozza, hogy úgy az elnököknek, mint az illusztris vendégeknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon a közgyűlés és beszédeiket iktassa jegyzőkönyvébe. Indítványozza végül, hogy az intézközötttség évente többször, két-háromszor is jöjjön össze. Jakabffy dr. elnök az utóbbi indítványra kijelenti, hogy ez az ő terve is. Azért kértek csak két parlamenti tagot a megjelenésre, mert legközelebb másokat is felkérnek. Dominich László a magyar ifjúság nevében szólal fel és különösen Páll György dr. főtitkár nagyszabású munkáját emeli ki.

A közgyűlés ezután egyhangulag elfogadja a jelentést.

Választásokra került a sor. Az elnöki tanácsban megüresedett egy hely, azonkívül Koppány Rezső, a Banati Magyar Gazdasági Egyesület vezetője — az EGE kötelékében továbbra is működve — az oradeai körzet vezetését átvéve, lemondott elnöki tanácsagságáról. A közgyűlés az elnöki tanácsba Telegdy Nándor dr. fogorvost, a második kerületi helyi párttagozat új elnökét és Oradóg János sofőrt, a munkástelepi tagozat elnökét választotta meg. Az intézközötttség kooptált tagjai közül azokat, akiknek négyéves mandátuma lejárt, újra választották. Így újra választották:

Schiff Béla, Mihályffy Emil, dr. Mihálovitz István, dr. Fehér Kristóf, dr. Freund Márk, Imecs Lajos, Placsintár Kristóf, Turi György, Árvay Rezső, Hollinger József, Héber Mátyás, Nüssli Aladár, dr. Takács András, Rosenzweig Jakab, Németh Károly, Borbély István, Csapó Nándor, Zahner László, Gerőffy Jenő, Földváry György, dr. Ladányi Ferenc, Szász Ferenc, Zabojszky József, Zserni Mátyás, Csiky Mihály, Abránovits Nándor, Bodács Gyula, Kovács Rezső, Szilágyi Imre, Orth Imre, Lehocz József, Miklós Ferenc, Fehér Jenő. Új intézközötttségi tagok: Gyűdi István, Dominich László, Walzer Viktor, Páliók István, Lisz József, dr. Mihályfalvy Miklós, Bence József, Gera Mátyás, Rohlik Károly — az ifjúsági szakosztályból — azután: Lázár László, Schikhoffer János, Berger Benedek, Móczár László, Reisz Frigyes, Berta Dezső, Szani Mihály, Kőrös István, Czeglédy András, Szőke János, Szász András, Nagy Lajos, Preiner János, Clemens József.

Árvay Rezső, a Corvin hitelszövetkezet üdvözlését hozta s a szövetkezeti ügy nagy nemzetgazdasági jelentőségére utalva, buzdított mindenkit a közreműködésre.

TILTAKOZÁS A NEMZETI MUNKAVÉDELMI JAVASLAT ELLEN

Gyula János dr. tagozati alelnök Gyárfás szenátor és Willer képviselő szavaival kapcsolatban a magyar munkaadók figyelmét kívánta felhívni arra, hogy a magyarságot a nemzeti munka védelmének tervezetével nagyobb veszély fenyegeti. Középosztály menetsvára volt még az ipar és kereskedelem és ezt is elzárni akarják. Betegszíri tehát a következő határozati javaslatot, amelyet a közgyűlés egy akaratlan a magzévé tesz:

Az Országos Magyar Párt banati tagozatának intézközötttségi figyelemmel Pop Valér kereskedelmi miniszter legutóbbi kije-

Párizsból üdvözlik hozzátartozóikat, jóbarátaikat és ismerőseiket a „Magyar Lapok” társasutazásának résztvevői Párizsi telefonjelentés

A „Magyar Lapok” nagy párizsi társasutazásának résztvevői Párizsból küldik üdvözlőket hozzátartozóiknak, jóbarátaiknak és ismerőseiknek. Hétfőn délelőn telefonon hívtak bennünket Párizsból — a „Magyar Lapok” nagy társasutazásának rendezősege jelentkezett és közölte velünk, hogy fél napi velencei és egy napi milánói tartózkodás után társasutazásunk résztvevői hétfőre vöradó éjjel megérkeztek a francia fővárosba.

A társasutazás mindezeidig a legjobb hangulatban és programszerűen zajlott le s a kellemes, langyos időjárás is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy utasaink jól és kellemesen érezzék magukat. De ettől eltekintve is, lapunk utasai osztályja mindent elkövetett,

hogy társasutazásunk résztvevői számára kényelmes és ezáltal kellemes utazást biztosítson s ennek a körülmények, gondos rendezésnek a kényelmét és örömeit élvezik most a társasutazás résztvevői, akik izgatottan és nagy lelkesedéssel várják, hogy végre föltárljon előttük a világhírlítés tündérbirodalma.

Most telefonon küldik utasaink röpke üdvözlőket Párizsból — minden a legnagyobb rendben van és kitűnő hangulatban érkeztek meg. — de egy-két nap múlva minden bizomnyal bejutnak a társaslapok és párizsi képes levelezőlapok üdvözlőlei is — kitűnően mulatunk, pompásan szórakozunk, a világhírlítés káprázatos...

Dinu Bratianu érdekes nyilatkozata a franciaországi állapotokról

Csak a francia nép nagy hazafiságától várják a belső nehézségek leküzdését

Bucuresti. Saját tud. Dinu Bratianu, aki tegnap érkezett haza Franciaországból, érdekes nyilatkozatot tett a „Curentul” munkatársának a francia állapotokról.

— Franciaországban — mondotta — valóságos káosz uralkodik. A pénzügyi helyzet rendkívül komoly. Meg vagyok győződve, hogy Franciaország a devalorizálás felé halad. Csak a francia nép nagy hazafiságától lehet várni, hogy leküzdje a belső nehézségeket. A francia közvélemény egyébként nagy aggodalommal figyeli az Oroszországban történeteket.

Dr Pop Valér kereskedelmi és munkaügyi miniszter Satumare megyében

Satu-Mare. Saját tud. Dr Pop Valér kereskedelmi és iparügyi miniszter vasárnap reggel Satu-Marera érkezett. A hatóságok és a kereskedők, valamint az iparos testületek az állomáson ünnepélyesen fogadták. Az üdvözlő beszédek közül közérdekű jelentőségénél fogva kiemelkedett Tisca Emil bankigazgató, a Kereskedelmi és Iparkamara elnökének üdvözlése, aki arra kérte a minisztert, hasson oda, hogy Satu-Mare mielőbb exportvágóhidat kapjon, mivel három ország felé ezen a ponton keresztül bonyolítják le a megnövekedett forgalmat. A gyümölcstermelés és a kivitel megkönnyítése szintén a miniszter hatáskörébe tartozik; a legcélszerűbb volna hűtővagonokat beállítani a gyümölcstermelés szállítására. A kereskedő társadalom egyre jobban érzi egy nagy vámraktár létesítésének szükségét. Halméban megfelelő határállomás építése már nemcsak az itteni lakosság, hanem az országnak is egyetemes érdeke. Sürgette a kisantant államainak vámunióját s a szorosabb kereskedelmi kapcsolatok felvételét a szomszédos Csehszlovákiával. A miniszter az elhangzott beszédekre válaszolva kijelentette, hogy a kereskedelem szabaddatait a kereskedők már megjelent a legutóbbi minisztertanácsi napló, amely bizonyos könnyítéseket és jelentős lépést jelent a kereskedelmi tevékenység szabadsága felé. A kereskedők nyugdíjintézetét szintén a megvalósulás útján halad. Ez a régen nélkülözött és a kereskedő társadalom tagjai számára öregkori menedéket jelentő intézmény a Kereskedelmi és Iparkamara mellett fog működni. A vármegyeházán dezsóné volt, utána a miniszter és kísérete Ardeure ment ki gépkocsin, ahol rövid istentisztelet után letette a görög katolikus templom alapkövét. A piactéren politikai gyűlés volt, majd visszautaztak Satu-Marera. Délután Valeri kővárvidéki községben felavatta a hősök emlékművét. Hétfőn délelőtt Satu-Maren felszentelték azt a helyet, ahol a görögkeleti katedrális fog állni. A miniszter ezután felavatta a városi villamosmű új telepét, amely háromszoros teljesítményű az eddiginél. Kedden Baia-Maren az új bányászati szakiskola alapkövét teszi le dr Pop Valér miniszter, aki felavatja még az állam által egymillió 800 ezer lei költségen létesített kisiparos műhelyeket.

FIATAL ANYÁK RÉSZÉRE
FONTOS ÉS TANULSÁGOS
KÖNYVUDONSÁGI

A fiatal anya

Crvosi tanács fiatal asszonyoknak.
Írta: dr FÜLDES LAJOS törvös.

Nekülözhetetlen tanácsok minden fiatal anya számára. A tartalmából: Az anyáról — Általános ismeretek — Tudnivalók a terhesség körül — Belső vizsgálat — Szülésznők — A szülés — Terhes nők a szülés utáni életben — A gyermekágy — A méhen kívüli terhességről — A magtalanság — Az újszülött és a csecsemő — A szoptatás — A tej minősége — Mennyit szabad szoptatni? A heti súlygyarapodás — Az anya tejbőségeinek fokozása, stb., stb., stb.

Ara 95 lei és portó.

Kapható: Kisdóhivatalokban.

ARANYÉR OKOZTA FÁJDALMAK azonnal enyhülnek

A Cadum-kenőcsről joggal mondják, hogy csodát tesz. Valóban megszünteti a fájdalmakat és csökkenti az aranyeret. Gyógyító hatása gyors, használata a lehető legegyszerűbb és leggazdaságosabb. Cadum-kenőcs éppen ilyen nélkülözhetetlen minden bőrbetegség kezelésénél. Gyorsan és határozatosan működik. Jó ha állandóan kéznél tart egy doboz Cadum-kenőcsöt!

KÉRJEN CSAKIS VALÓDI CADUM-KENŐCSÖT

Több száz bányamunkás érdekében kedvező határozatot hozott a társadalombiztosító pénztár melletti bíróság

A hat év óta tartó nyu díjlevonásokat törvényteleneknek mondotta ki és a pénztárt a rendes nyugdíjak fizetésére kötelezte

Petrosaniból jelentik: Az itteni bányavidek nyugdíjas munkásai javára a Társadalombiztosító Pénztár mellett működő bíróság a múlt hó 7-én fontos határozatot hozott. A pénztár fölötte hatósága 1934. febr. 12-én kelt 137204. számú rendelkezéssel kimondotta, hogy nyugdíjasainak illetményét leszállítja. A nyugdíjas munkások illetve özvegyeik és árvaik jórésze már nem is tartózkodik Petrosaniban, hanem nyugdíjazásuk előtt, vagy után másutt szereztek maguknak lakóhelyet. Különösen sokan laktak közülük a felsőbányai vidéken, hol a lakosság jórésze az ősfoglalkozása a bányászat. De sokan laktak a volt munkások, illetve hozzátartozóik közül a székely vidékeken is.

A nyugdíjukban megkisebített bányászok helyett a Petrosaniban székelő „Jutul-völgyi kerületi pénztár nyugdíjasainak egyesülete” s ez egyesületnek Vulcan, Lupeni és Lomea községekben levő fiókjai adtak be panaszt a bírósághoz a nyugdíjlevonás ellen. A hunedeorai törvényszék 1936-ban 236 sz. alatt s utána a clujai táblabíróság szintén 1936-ban C. III. 1031. sz. alatt olyan végzéseket hozott, melyek szerint illetéktelennek mondotta magát az ügyben való döntése s a társadalombiztosítási ügyek egyesítéséről szóló törvény 101 szakaszára utalva a Társadalombiztosító Pénztár mellett működő bírói bizottságot jelölte meg illetékes hatóságként.

Ilyen előzmények után határozott ez a bírói bizottság, mely előtt a nyugdíjas munkások nevében Suciu György és Kátai József nyugdíjas-egyesületi elnökök és Dr Lőrincz Jenő devai ügyvéd jelent meg, míg a Központi Társadalombiztosító Pénztár és annak petrosani kerületi fiókjai nevében Boteanu Tudor biztosító-pénztári igazgató. A bírói bizottság — mint mondtuk — 1937. június 7-én

hosszabb szóbeli tárgyalás után hozta meg határozatát, melyel a pénztárt elmarasztalta, hogy levonás nélkül állítsa vissza a régi nyugdíjakat

A határozat írásbeli kiadványát most kaptuk kézhez s ebből közöljük a következő lényegesebb részleteket.

A rendelkező rész kimondja, hogy helyet ad a panaszosok keresetének. Ennek következtében kötelezi a Bucurestiben székelő Társadalombiztosító Központi Pénztárt, hogy a panaszosok részére az 1928-iki szabályzatnak megfelelő összegekben fizesse a nyugdíjakat, vagyis az első osztályú nyugdíjasoknak havi 2600 leit, a másodosztályúaknak havi 2200 leit és a harmadosztályúaknak havi 1800 leit.

A társadalombiztosító pénztár két kifogással igyekezett elhárítani a panaszt. Egyik az volt, hogy a panaszlók nevében a nyugdíjasok egyesületének nem volt joga fellépni. Ezt a kifogást a bíróság azzal utasította el, hogy az illető egyesület igazságtalanságát a hunedeorai törvényszék elismerte.

Másik kifogás az volt, hogy az ügyben a rendes bíróságoknál eljárás van folyamatban.

s azok döntéséig várni kell. Ezzel szemben a bírói bizottság utalt arra, hogy a hunedeorai törvényszéknel és a clujai táblabíróságnál a fentebb már jelzett két végzéssel az ügy eldöntésére a bírói bizottságot jelölték ki illetékesnek. Ezek a rendes bírósági döntések már jogerősök s így az ügyben egyáltalán nincs egyéb függőben lévő bírói eljárás.

A kérdés alapjára nézve a bírói bizottság elmondja, hogy a petrosani bányatársulatnak korábban külön nyugdíjalapja volt, mely az 1919-ik évben átment a Társadalombiztosító Központi Pénztár kezelésébe s ez a pénztár alapította meg a havi 2600, 2200, illetve 1800 lei összegű nyugdíjfokozatokat. Ezeket a nyugdíjakat 1931 február elsejéig minden levonás nélkül ki is szolgáltatották, csak akkor tettek egy 25 százalékos csökkentést, majd később még további csökkentéseket is. Mikor a munkások ez ellen panaszoltak, a Társadalombiztosító Központi Pénztár 1932 március 19-én kelt 29457. számú iratával azt a választ adta, hogy a levonások csak ideiglenesek s mihelyt a pénztár fizetőképesebb lesz, azonnal megfizeti a teljes nyugdíjakat és az eddigi levonásokat is visszatéríti. Mégis az 1934. évi február 12-én kelt 137204. sz. pénztári leirat nemhogy e helyreállítás iránt intézkednék, hanem még újabb levonások felől is rendelkezett.

Ezzel szemben a helyzet az, hogy a nyugdíjakat esetről-esetre az érvényben levő szabályzatok szerint úgy állapította meg, mint véglegeseket. Tehát ezek

alapnyugdíjak, melyekre nézve az illető nyugdíjasok mindenikének szerzett joga van s ezt a szerzett jogot csak törvénybe foglalt rendelkezés törölheti.

A bepanaszolt pénztár ilyen törvénybeli intézkedésre nem tud hivatkozni. Ellenben a társadalombiztosítási ügyek egyesítéséről szóló 1933. évi törvény 127. szakaszának első bekezdése kimondja, hogy a törvény életbeléptéig szerzett jogok az alapnyugdíjakra nézve továbbra is érvényben maradnak. Ennélfogva — mondja a bírói bizottság határozata — a nyugdíjak levonása iránt tett központi pénztári intézkedések a törvénnyel ellenkeznek s így a panaszosoknak igazat kellett adni és a pénztárt a teljes nyugdíjak kifizetésére kellett kötelezni.

A bírói rendelkezés többszáz munkás családot érdekel. A társadalombiztosító pénztár bizonyára nem fog késlekedni, hogy ezt az évek óta húzódó kínos ügyet a sok szegény ember meglegedésére akként rendezze, amint azt a fentebb ismertetett bölcs bírói ítélet előírja.

Kedvezményes I. osztályú fürdőjegyek az Episcopesti fürdőre, kisdóhivatalunkban kaphatók

Ciucmegye a megyei közigazgatás mai statisztikai adatainak tükrében

Beszédes számok a megyefőnök évi beszámó ójából

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Előző híradásunk, tanácsulást tudósításában kilátásba helyeztük, hogy dr. Otetea Valér megyefőnök, Ciuc megye tanácsának napokban tartott közgyűlésében előadott évi jelentését részletesen ismertetjük. Erről tudnia kell a megye 147.580 lakosának, mert első-sorban őt érdekli, de megfelelő összehasonlítás céljából tudnia kell a többi vármegye lakosságának is: hogyan él egy nagy székely vármegye, milyen a megyei, városi, községi közigazgatási élete, milyen eredményeket mutat fel a csalhatatlan számok tükrében pénzügyi, közlekedési, egészségügyi, népi- és állategészségügyi, népjóléti, mezőgazdasági, társadalmi, közművelődési, iskolai és vállalkozási egyévi igazgatása.

Teljes a közrend a megyében

A jelentésből megtudjuk, hogy a megyei tanács tagjait 1934 jún. 30-án választották meg s így a tanács elmúlt háromévi működésére tekintet vissza. Ezért is vált szükségessé fele tagjai kisorsolása és újraválasztása. A múlt közigazgatási évben négy közgyűlésre gyűltek össze a tanácsosok, akiknek többsége, elnökkel az élen, magyarokból teletelt. Megállapítja a megyefőnök legteljesebb elismerése mellett, hogy a megyei tanács nemcsak a napirendre tűzött ügyekben, hanem más kérdésekben is legjobb tudásával, lelkiismeretességgel szolgálta a megye érdekeit. Hasonló elismerését és köszönetét nyilvánítja a megyei tanács választmányának is.

Amikor rendészeti szempontból olyan megszorító intézkedések látnak egyre-másra napvilágot, hogy közművelődési, népi- és vallási téren is, — hogy politikai megmozdulásról ne is beszéljünk — nehézségeket gördítenek a helyi hatóságok mindennemű megmozdulás elé, jól esik, ha dr. Otetea megyefőnök jelentéséből idézhettünk:

— A községekben, megyeszékhelyen, a kiegészítő választások a legnagyobb rendben zajlottak le — mondotta a megyefőnök — a legnagyobb nyugalommal és csendesebb légkörben. Nincs és nem is volt a megye egyik részében sem semmiféle köz- és államrend elleni mozgalom vagy felforgató törekvés.

A kormány megyei exponensének szavai és jelentése hitelességet senki sem vonhatja két-

sébe. Ha ez így van, akkor felmerül a kérdés: miért adtak ki nemrégben is, csak rendkívüli állapotok idejére szóló megszorító rendészeti intézkedéseket, melyek különösen kulturális téren bántják meg a lakosság életét?

Még mindig sok az időközi bizottság

Tiszviselői létszáma a megyének az azelőtti évvel szemben emelkedést mutat. Az akkori 17 tiszviselővel szemben jelenleg 26 hivatalnok van. A megye nem említi, 35 vidéki községben és egy városban: Mercurea-Ciuc-on eszközölték új kiegészítő tanácsválasztásokat. Két községben elhalasztották a választást. Két község választását meg kellett semmisíteni, mert nemcsak a kisorsoltak helyébe választott tanácsosokat, hanem az egész törvényes létszámra. Sok községben — mondja a megyefőnöki jelentés — a választott tanácsosok közül senki sem tudott úgy az államnyelvén, hogy törvényes feladataikat teljesítheték volna s ezért szükséges volt a választott tanácsok feloszlata. Ilyen indoklásokkal 22 falusi községben van időközi bizottság a megye 61, sánmárton-ciucl, mercurea-ciucl, frumosa, gheorgheni és tulghesi öt járásba osztott összes községei közül. A megyefőnök ez utóbbi indoklása sántít. A közigazgatási törvény megengedi a községi tanácsuléseken a magyar nyelv használatát. Az igazság az, hogy legtöbb esetben politi-

Népjóléti és közegészségügyi szempontból majdnem semmi eredmény, annál több állattenyésztési és gazdasági téren

Közegészségügyi összes tevékenysége abban merült ki a megyének, hogy négy romántöbbségű községben népi egészségügyi állomást létesített 360 ezer lei költséggel. Ebből is 254 ezer leit a közegészségügyi minisztérium fizetett, 60 ezeret az érdekeltek községek. Ez a legelzomorítottabb részek egyike a jelentésből. Tizenkét milliós bevételből jelentékenyebben többet kellene juttatni a megyének a lakosság egészségügyi színvonalának emelésére.

Meglepően eredményes, szép munkát fejtett ki a megye állatorvosi és állategészségügyi szolgálata. Ehez szükség volt természetesen a közeggek áldozatkészségére is, ami azonban a helyes

* Kisdedek makacs székszorulánál és nagyobb gyermekek gycmorbélhurujánál reggel felkeléskor már egy negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő eredménnyel adhatunk. Az orvosok ajánlják.

kai okokból történt a feloszlata, hogy a kormány hűen engedelmeskedő „jó” előjárók kerüljenek be s a lakosság érdekében, a község javával nem törődve „élvezzék a bizalmat”, amit nem a rátermettség, hanem felajánlközás és az azt elfogadó „kegy” biztosított számukra.

A jelentés nem emlékezik meg Gheorgheni tizenkétezer lakost számláló városról. Itt kevés megszakítással tizenhat éve időközre fordítottak a város élén, melynek működési bizottság áll a város élén, melynek működése sok elkeseredést, panaszt vált ki a 98 százalékos székely lakosságából, mert a községekkel sujtott polgárok nem szólhatnak bele közigazgatási és vagyoni igazgatásukba.

A megye pénzügyi helyzete kielégítő

A megyének 47 községi jegyzője van a régebbi 43-ai szemben. Tehát még több körjegyzőség áll fenn.

Összkiadása a megyének a múlt költségvetésében 10 millió 743 ezer 452 lei volt. Ezzel szemben bevétele volt: 12 millió 733 ezer 365 lei s így a pénzügyi évet egymillió 989 ezer 913 lei felesleggel zárta. Személyi szükségletekre fordítottak ötmillió 213 ezer 307 leit, dologi szükségletekre egymillió 384 ezer 921 leit, míg állami intézmények kötelező hozzájárulási összege fejében egymillió 519 ezer 601 leit fizettek ki. Utak javítására egymillió 373 ezer 915 lei jutott. A fennmaradó nagyobb összegből azonban egyházi és iskolai segélyezésre csak 300.000 leit fordítottak, mondanunk sem kell, hogy legnagyobb részben a két nemzeti egyháznak és állami iskoláknak. Állami utak és hidak fenntartására a kormány egymillió 172 ezer 222 leit engedélyezett.

közigazgatásnak csak dicséretére szolgálhat. 164 darab apaállatot szerzett be egymillió 174 ezer 750 lei értékben. Állategészségügyi intézmények létesítésére 201 ezer 350 leit fordított. Különböző állatok beoltását 4513 esetben eszközölte.

A Mezőgazdasági Kamara működése is szép eredményt mutat fel. Százszázalékosan engedélyezett a gazdáknak gazdasági felszerelések, vetőmagvak, gyümölcsfacsémétek, apaállatok stb. beszerzésére. Kiállítások rendezésével buzdította a gazdákat a több és jobbminőségű termelésre.

A kultúrznás iskolaügy beszédes adatai

A jelentés iskolaügyi része igen kitűnő alkalmat ad annak igazolására, hogy Angheliescu nemzetnevelésügyi miniszter kultúrznás törekvéseit a megyei tanács minden eszközzel, minden erejükkel igyekezik megvalósítani, az alábbi számadatokból is kiteszően sok esetben a hitvallásos iskolák terhére. A megyében jelenleg van 58 állami és kettő hitvallásos óvoda (Tavaly volt 36 állami és kettő felekezeti.) Állami iskola van 104, hitvallásos 32. (Tavaly volt 99 állami és 34 hitvallásos.) 5-7 éves óvodaköteles van 6360, ebből be van írva 1977, rendszeren jár óvodába 1899. (Tavaly: óvodakötelesek összes száma volt: 5274, be volt írva: 2224, óvodába járt: 1835.) 7-16 éves iskolaköteles van: 26.931, be van írva 20.986, ténylegesen iskolába jár: 18.125. (Tavaly iskolaköteles volt: 23.603, be volt írva 16.458, rendszeresen iskolába járt: 10.924.) Állami tanító van ezútszerint 452 (tavaly: 337) felekezeti 118 (tavaly: 196)

Az 1936/1937. évben nyolc állami iskola épült a megyében 26 tanteremmel, ötmillió 720 ezer lei értékben. Ciucl, Cozmeni, Ghimes-garã, Jcseni, Mădăras, Stăneli és Ghimes-Paget 12. községekben. Építkezés foly Cetățuia, Bancu, Danesti, Gheorgheni 3., Săncraieni, Săndominic, Tulghes-Hagota, Tușnadul-Nou, Ineu, Părăul Schopilor, Plăeșii de Jos, Misența, Leliceeni, Lazarea, Valea Strâmba, Suseni, Bieazu Ardelean, Casinoul Nou, Ditrău, Teghelor, Tulghes-Sănger községekben: húsz iskola készült 73 tanteremmel, hétmillió 172 ezer lei költséggel.

Iskolaépítéshez az anyag beszerzettetett Bieazu Ardelean-Bistra, Bieazu Chei, Bieazu Chei-Ivanos, Bieazu Chei-Hușurez és Gheorgheni 2. községekben, öt iskolához, tizenhárom tanteremmel összesen 295 ezer lei értékben. Új, bevészett és építésre előkészített 33.112 tanteremű iskola értéke 13 millió 222 ezer lei. Legtöbb esetben az iskolák építési költségeit a lakosságra rójják ki, miután alig van község, melynek olyan jövedelme lenne, hogy saját erejéből építhetne.

A katolikus székely lakosság alig áldoz hitvallásos iskolájára, mely így sorvad, néptelenedik s tanítói és iskolafenntartói emberfeletti erőfeszítése, áldozatkészsége ellenére.

ALBERT ISTVÁN.

JULIUS 15.

Augusztus 15., Szeptember 15., Október 15.

NAGY ÜNNEPNAPOK A MERCUR SORSJEGYÁRUDA SZÁMÁRA

E napokon a sorsjegyáruda fiókjainál a játékosok egész serege vonul fel, hogy

felvegye a nyereményeket,

amelyeket a

MERCUR

SORSJEGYÁRUDA FIZET KI

14. SORJÁTÉK

Az I. osztály huzása július 15. — én.

MERCUR

Fiók:

DACIA BANK Rt. (Menetjegyiroda)
Oradea, B-dul Regele Ferdinand 9.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatali és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELOFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, fél évre 400, negyed évre 210, egy óra 70 lejt.
Magyarországon: Egész évre 90 P, fél évre 45 P, negyed évre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.
Csekkre válaszoljuk meg a magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Fülledt meleg, több helyen felhősödés, néhány helyen zivatar. A szél kissé erősödik.

Kedden érkezik Sighetre Pop Valér kereskedelmi és iparügyi miniszter. Saját tud. Pop Valér kereskedelmi miniszter Satu-Mare-ről kedden délután Sighetre érkezik, ahol 1-2 napot fog időzni.

Titulescu két cáfolata. Bucuresti. Saját tud. Tilea Viorel volt alminiszter a Vaidista-párt ulorai gyűlésén beszédet tartott, amiben elmondta, hogy mit hallott egy angol barátjától a Maniu és Titulescu között Cap-Martinban történt találkozásról. Eszerint a találkozás alkalmával Maniu azt javasolta Titulescunak, hogy egy olyan belpolitikai akcióbba kezdjen, mely a további kihatásaiban csak súlyos bűzszavargásokra vezet. Titulescu hírlapi uton megcáfolta ezt az állítást és felszólította Tileát, hogy nyilatkozzék, ki az az angol barátja, akitől ezt az értesülést szerezte? — Egy bucaresti újság lap azt a hírt közölte, hogy Hodzsa Milan eszelszlovák miniszterelnök nem fogadta Titulescut, mikor a volt román külügyminiszter Prágában tartózkodott. Titulescu, megjegyezve, hogy ez az állítás nevetséges, mégis szükségesnek tartotta, hogy azt megcáfolja.

KOVÁTS MIHÁLY FRUMOASAI NY. ESPERES-PLÉBANOS ARANYMISÉJE. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Kováts Mihály vrbai születésű esperes-plébános több évtizede állott Frumoasa járási székhelyű nagyközség katolikus egyházmegyéje élén, míg aztán ezelőtt mintegy két évvel magas korára való tekintettel nyugdíjazását kérte. A jelenleg 74 éves, községében és az egész megyében tisztelt esperes-plébánost ötven évvel ezelőtt szentelték pappá. Bár ismert szerénységével minden ünnepelt el akart hátrálni magától és legszívesebben kicsiny székely szülőfalujában elvonulva halát adni a jó Istennek a magas kor, egészség és példás lelkipásztori élet kegyelméért: utódja, Timár Sándor plébános és a felciuci kerületi papság óhajára mégis engedett a kirándulás programjára július hó 14-én mutatja be Frumoasa községben, ahonnan áldásos működése után nyugdíjba vonult. Volt hívei minden intézkedést megtettek, hogy körükben élő, nagy és mély tiszteletnek és rokonszenvek örvendő aranymisés papjuk számára felejtethetlenné tegyék a jubileumi ünnepet.

Megdöböntő gépkocsiszerencsétlenség érte az EKE kirándulóit

Cluj. Saját tud. Vasárnap este 11 óra tájban súlyos szerencsétlenség történt a zsidótemető közelében. Az EKE kirándulást rendezett a runki szorosba és a turdai hasadékhoz, két autókamionnal, Orosz Ferenc mérnök vezetése mellett. A kirándulás programszerűen folyt le, visszafelé jövet azonban eltört a nagyobbik autókamion fogaskereke, úgy hogy a felcaci tetőre már a másik autókamion vontatta fel a hibás gépkocsit. Itt azonban a gépkocsivezető kijelentette, hogy a lejtőn lefelé egyedül is tud vezetni. A kiránduló társaság mit sem sejtett és nyugodtan ült a helyén. Hatalmas sebességgel indult lefelé az autó. A vezető fékezni akart, de ekkor a fék is elállt. A gépkocsivezető ekkor hátraszólt, hogy vigyázzanak, mert nagyobb szerencsétlenség elkerülése végett az árokba vezeti a kocsit. A társaság tag-

ELETÉT VESZTETTE A CSENDES OCEÁN-BAN A VILÁGHIRŰ PILÓTANŐ. San-Franciskóból jelentik: Az eltűnt Earhardt Amália felkutatására kiküldött parti őrnaszád rádiójelentése szerint a pilótanőt nem sikerült megtalálni. Azok a jelentések, hogy egy angol hajó a pilótanőt feldélzetre vette, nem bizonyultak valósnak. San-Franciskóban feladták a reményt, hogy Earhardt Amáliát megtalálják.

ZÜRICH ZÁBLAT. Párizs 16.86. London 21.66. Newyork 438. Brüsszel 73.70. Milánó 23. Amszterdam 240.75. Berlin 175.55. Bécs 81.40. Prága 15.25. Varsó 83. Belgrád 10. Bucuressti 325.

Megdöböntő férjgyilkosság Satu-Mare mellett. Saját tud. Megdöböntő férjgyilkosságot fedeztek fel vasárnap este a közeli Nicopi községben. Mátyás Bertalan 26 éves vincellért kilenc nappal ezelőtt meggyilkolta felesége Juhos Marit. Az elvetemült asszony álmában megtámadta férjét, akivel már évek óta állandóan civakodott és baltával levágta fejét. Az asszony férje holttestét elrejtette a szőlőtáblák közé egy venyigerakás alá. Szomezédjainak azt mondta, hogy az ura elutazott a rokonaihoz. Vasárnap este Mátyás Bertalan sógora, Ferenczi Gyula észrevette a szőlőbe vezető nyomokat és megtalálta a szerencsétlen vincellért lefejezett holttestét. A bestiális asszonyt letartóztatták.

Váltóhamisításért egyévre ítélték el egy gazdát. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Colcier Petru 46 éves voslobeni gazdálkodó 1933-ban 3500 lejt vett fel a Gyergyói Bank és Takarékpénztártól Tepe-lus Nicolae és Colcier Petru Gáboré falusfelei kezessége mellett. A kölcsönt nem rendezte úgy, hogy a teljes összeg visszafizetése a kezesek nyakába szakadt. Ugyilátszik, hogy a kölcsönszerzést váltó utján könnyűnek találta, mert ahogyan kezesei megfizették a tartozást, újabb 6500 lej értékű váltóval jelentkezett a banknál. A váltót gyanútlanul leszámlították. Határidőre a kölcsönt nem rendezte az adós, úgy, hogy ismét a kezeseket peresítették, akik kijelentették, hogy aláírásuk hamis. Colciert egyévi elzárásra, kétezer lej pénzbüntetésre és kétévi politikai jogvesztésre ítélte a törvényszék.

Kétévi és négyhónapi elzárással büntették az apát két fiával, amiért a mezőirt megverték. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Koszti György 50, Koszti Mihály 25 és Koszti Sándor 15 éves santimbrul gazdálkodók, apa két fiával, azzal valóval állottak a törvényszék előtt, hogy Dobor-dán József mezőirt, amikor tilosban járó marhákat beakarta hajtani: súlyosan megverték. Az egyszerű hatósági közeg elleni erőszak miatt in- tő ügyben szokatlanul súlyos ítéletet hozott a törvényszék Pașnicu-dr Sbarcea tanácsa. Koszti György édesapját kéthónapi, Mihály fiát kétévi és ennek öccsét szintén kéthónapi összesen két-évi és négyhónapi elzárással büntette a politikai jogait négy évre felfüggesztette. Érdekes, hogy Mihuta ügyész maximális büntetésül hathónap kiszabását kérte.

Féltékenységi rohamában agyonlőtte feleségét, majd öngyilkos lett egy községi írnok. Oradea. Saját tud. Véres családi dráma játszódott le vasárnap délután a városból néhány kilométernyire levő Nojorid községben. Armás Mihály 27 éves községi írnok, féltékenységi rohamában három revolverlövessel agyonlőtte feleségét. Tette- nek elkövetése után a községházán levő hivatali szobájába zárkózott és elbarrikádozta magát. A behatolni akaró csendőrökre több revolverlövést adott le, majd amikor látta, hogy a csendőrök be akarják törni az ajtót, a fegyvert maga ellen fordította és magával is végzett. Az oradeai ügyész- ség hétfőn délelőtt szállott ki a helyszínre meg- tartani a vizsgálatot.

Ötvenhárom százaléka bukott meg Oradeán az érettségire jelentkezett diákoknak

Socodori magyar fiu kapta a legjobb osztályzatot

Oradea. Saját tud. A városban működő két érettségizető bizottság hétfőn délelőtt fejezte be működését. A Gojdu liceumban 119 jelentkező közül szóbelire nyolcvanhatan jutottak. Ebből a szóbelin sikeresen végzett 48 tanuló. Az itt jelentkezett iskolák közül a „Gojdu” liceum magyar tagozatának legrosszabb az eredménye, amennyiben 12 jelentkező közül mindössze hárman szereztek meg az érettségi diplomát.

Az „Oltea Doamna” leányliceumban vizsgáztató bizottság előtt 83 növendék jelentkezett. Hatvanketten jutottak szóbelire és 44 növendék végzett sikerrel. Oradeán legjobb osztályzatot Dászkal István aradmegyei socodori illetőségű magyar fiu kapta. A sikeresen érettségizettek teljes névsorát, helyszüke miatt, apunk holnapi számában közöljük.

Timisoaran 239 jelentkező közül 98 bukott meg.

Timisoara. Saját tud. Az érettségi vizsgálatok befejeződtek. Két liceumi és egy kereskedelmi érettségi bizottság működött. Az utóbbinál vizsgáztak az oradeai, satumarei és aradi kereskedelmi iskolát végzett növendékek is. Összesen 239 jelentkező közül 141 érettségizett, 98 pedig megbukott.

Turdán is szomorú az eredmény.

Saját tud. A turdai érettségi bizottság előtt vizsgáztak a turdai állami fiu- és leányliceum, az albauljai római katolikus főgimnázium s az auidi ref. Bethlen főgimnázium diákjai. Az eredmény megdöböntően kedvezőtlen. A négy iskolából irásbelire állott összesen 80 jelentkező, akik közül mindössze 37-nek sikerült az irásbeli. Szóbelire jutott 27 tanuló közül csak 17-nek sikerült az érettségije.

Satumarei eredmények.

Saját tud. A satumarei és sighetri növendékek az itteni Eminescu állami főgimnáziumban állottak a vizsgáztató bizottság elé. Összesen 91 diák jelentkezett érettségire, ebből irásbelin átment 63, a szóbelin 37 növendék tette le a vizsgát sikerrel. Az eredmény intézetenként a következőképpen oszlik meg: Eminescu főgimnázium Satu-Mare: jelentkezett 36, irásbelin átment 27, szóbelin 15. Az eredmény százalékban kifejezve: 50. Satumarei református főgimnázium: jelentkezett 12, irásbelin átment 4, szóbelin 4. (57.1 százalék.) Satumarei állami leánygimnázium: jelentkezett 7, irásbelin átment 4, szóbelin 4. (57.1 százalék.) Stumarei zárdai leánygimnázium: jelentkezett 7, irásbelin átment 13, szóbelin 4. (57.1 százalék.) Sighetri állami főgimnázium: jelentkezett 15, irásbelin átment 13, szóbelin 8. (53.3 százalék.) Sighetri állami leánygimnázium: jelentkezett 14, irásbelin átment 6, szóbelin 2. (43.3 százalék.)

„Minden második nap nem lehet vallásos összejövetelt tartani” — a ciuci megyefőnök szerint

Hajlandó azonban álláspontján enyhíteni

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Amint már jelentettük, dr Abraham József ügyvéd, megyei tanács- tag, a vármegyei tanács legutóbbi ülésén többek között panasz tárgyává tette, hogy a helyi rendőrhatalóságok, külön megyefőnöki engedély nélkül még a vallásos összejöveteleket sem engedik meg, ami ellentétben áll az idevo- natkozó nemzetközi szerződésekkel és a konkordátummal. A panaszra dr Ojetea megyefőnök érdekes bejelentést tett.

— Elvégre minden második nap nem lehet vallásos összejövetelt tartani, — mondotta többek között. — Felterjesztést intéztem ebben a kérdésben az illetékes miniszterhez is, akinek azonos a véleménye és az én álláspontomat helyesli. Azonban nem akarom azt, hogy ne legyen meg a kellő egyetértés és összhang a lakossággal és hatóságokkal, szívesen tárgyalásba bocsátkozom a Magyar Párt kiküldöttjeivel ennek a kérdésnek, valamint a vallásvaltoztatások és más közérdekű panaszok közös és kölcsönös jóakaratú orvoslására.

Dr Ojetea megyefőnök megértést kereső nyilatkozata remélhetőleg záloga annak, hogy a szigorú rendészeti intézkedésekben enyhülés áll be

* Szükszerűsége, felülvizsgálás, légzési zavarnál, szívdobogásnál, szédülésnél és fülzúgásnál a belek működését egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar elrendezi, az emésztést előmozdítja, a vérkeringést felfrissíti a tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Az orvosok ajánlják.

Felvétel a radnai asszisi Szent Ferenc Leányai betegápoló nővérek rendjébe. Asszisi Szt Ferenc leányai rendjébe felvételt nyerhetnek mindazon hajadonok, akik 15 életévüket betöltötték, Istennek akarják szentelni életüket és a betegápoláshoz hivatást éreznek. További felvilágosítással a tartományfőnöknő szolgál. Levelek a következő címre küldendők: Superiori de Caritate St. Francis de Assisi, Radna, Str. Avram Jancu, No. 23, jud. Arad.

KÉT EMBERT MEGÖLT A VILLANYÁRAM. Baia-Mare. Saját tud. Megrendítő kettős halálos szerencsétlenség történt Baia-Maren, a műoríták most épülő bérházának munkálatai közben. Az állásokon a Szent József Otthonnal szemben dolgozott Schmiéd József 24 éves számmunkás, aki vasrudakat szállított társaival a felsőbb állásokra. Melléje osztották be segítségül Pánt László 16 éves munkásfiút is, aki közvetlenül Schmiéd mellett dolgozott. A közelben húzódik el a villamosmű ötezer volt feszültségű huzala, amelyre löbbszében is figyelmeztették a munkásokat. Schmiéd József az egyik vasrudal vigyázatlansága folytán hozzáért a magasfeszültségű villanydróthoz. A következő pillanatban bekövetkezett a borzalmas szerencsétlenség. A villanyáram azonnal megölte a szerencsétlen fiatal munkást. A rudat Pánt László is fogta, akit szintén megcsapott az áram. Schmiéd holtteste azonnal a mélybe zuhant, Pánt eszméletlenül feentmaradt az állványokon. Leemelték és beszállították a munkáskórházba, ahol már nem lehetett rajta segíteni, még az esti órákban kiszenvédett. A vizsgálat megállapítása szerint a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség, azt a Schmiéd vigyázatlansága okozta. Az ügyesség kiadta a temetési engedélyt. A bányavárosban őszinte részvétet keltett a két munkás hirtelen halála.

* Akinek szépek a fogai, az nevéthet. De a fogak igen ritkán maradnak szépek csak úgy maguktól. A szájat és a fogakat védeni kell a baktériumok támadásai ellen, amelyek folyton beözönlenek a szájba. Lehet ellenük védekezni? Hogyan! Csak ólmozni kell a szájat lehetőleg reggel és este ODOL-lal! Ennek háromféle a hatása: üde lehelet, ragyogó fogak, védelem a hűlés ellen. Az ODOL 83 az ideális szájápoló szer, mert fertőtleníti és csirázó erejével behatol a szájüreg legrejtettebb zugába és megakadályozza az erjedést és rothadó folyamatokat. Aki naponta használ ODOL 83-at, megvédi egészségét.

Halálasztott és szénégetett a villám két kecskepásztor. Sighet. Saját tud. A maramures-megyei Rona de jos község határában a napokban hatalmaserejű vihar tombolt. Két kecskepásztor, Marina Györgyöt és Mojs Tódort a szabad ég alatt érte a vihar. A két fiatal pásztoryerek a közeli faluba akart menekülni a vihar elől, azonban menekülés közben beléjük csapott a villám. A falusiak a vihar elmúltával találták meg a két kecskepásztor megszenesedett holttestét.

Borzalmas családirtás Bronteni községben. Bucuresti. Saját tud. Simionovici Gheorghe uradalmi intézőt, a romanmegyei Bronteni községben vasarnap hajnalban tulfejzített idegállapotban berontott gyermekei hálozójába a revolverrel rálőtt alvó fiaira, a 13 éves Petrére és a 15 éves Joachimra, majd pedig maga ellen fordította fegyverét. Petre azonnal meghalt, Joachim és az apa halállal küzdenek.

Tulhajtottan rótták meg Ciuc megyében községi adókkal a lakosságot. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Az Országos Magyar Párt ciuci szervezete irodájában nincs nap, hogy panaszok ne éljenek a különböző községek lakosai a tulhajtott községi adók iróvása ellen. A panaszok legkirívóbbak Siculeni, Ditrău és Gheorgheni városból, sőt a megyeszékhely városból is igen sok panasz érkezett. Az új közigazgatási törvény mellékletét képező községi adó táblázat meghatározza a kivethető községi adó minimumát és maximumát. Ennek keretén belül községi szabályrendelettel kellett létesíteni a megyefőnökség jóváhagyásával. A szabályrendeletek el is készültek és a jóváhagyás is megtörtént s akkor ébredt fel a lakosság, hogy a múltévi községi adónak, különböző címen, legalább négyszeresét kell fizetnie. Ha a lakosság teherbírással nem egyenlő mértékben alkották meg a szabályrendeletet: a községi előjárásagon kívül, a községi tanácsot, vagy időközi bizottságot terhel felelősség s legalább a községi lakossága felébred és megtudja: ki képviseli érdekeit szívvel-lélekkel és ki botogat a lakosság érdekeit mellőzve tulhajtott adózás kivétel nélküli megszavazott szabályrendelet megkötésével.

Részeg gépkocsivezető százkilométeres rohanása a halál ösvényeire

Öt embert gázolt el a részeg sofőr, majd izgalmas és ijesztő iramú nagy hajszá után egy gépészmérnök tette ártalmatlanná

Budapestről jelentik: Sorozatos szerencsétlenséget idézett elő a bécs-budapesti országúton egy ittas sofőr. Dorog és Tokod között egy hatalmas turakocsi százkilométeres sebességgel rohant egyik oldalról a másikra kanyarodva, az országúton, s előbb egy kerékpárost, majd egy asszonyt, s utána egy kislíut gázolt el. Ezután Dorog határában egy angol állampolgár gépkocsijának rohant. A kocsiiban egy angol kereskedő ült, aki feleségével együtt Budapestről Bécs felé tartott. Az összetört kocsi mindkettőjüket maga alá temette. Az eszeveszett iramban száguldó gépkocsit időközben egy másik kocsi üldözöbe vette s az összeütközés után rövidesen utólért. Kabányi Zoltán gépészmérnök kiszállt az üldözö kocsiból és felelősségre vonta a romok alól előkúszó sofőrt. A részeg ember szemtelenül vigyorogva válaszolt a mérnöknek, aki az izgalmas hajszá és az előbbi kettős gázolás látványának hatása alatt annyira felháborodott, hogy egyetlen csapással leütötte a sofőrt, majd

utitársaival az angol utasok segítségére sietett. A részeg sofőr eközben magához tért és a földön keresztül menekülni igyekezett. A mérnök utána futott és rövid küzdelem után földreterítette. Vállára vette vitte a sofőrt az egyik autóhoz és ráparancsolt, hogy amíg a csendőrök meg nem érkeznek, meg ne mozduljon. Alig szedte össze magát azonban a részeg ember, ismét menekülni próbált. Most már a felháborodott községbeliek rontották a sofőrré, aki pár pillanat múlva véresen, eszméletlenül hevert a földön. Nemsokára megérkeztek a csendőrök is, akik a sofőrnél lévő iratok alapján megállapították, hogy Dobroczy Jánosnak hívják, 28 éves fiatalember és már többször volt baja alkoholszenvedélye miatt. Az autó Vértés H. Hugó budapesti bórnyagykereskedő, aki bejelentette, hogy a sofőr a gépkocsit az ő beleegyezése nélkül vitte el.

A részeg gépkocsivezető sebesült áldozatait mentők szállították kórházba.

Repülőadót vetettek ki Satu-Mare városában. Saját tud. Ardelean Octavian dr vármegyei prefektus a repülőter építési költségeinek fedezésére repülőadót vetett ki a városi polgárságra. Először összegben állapították meg az adó nagyságát, most százalékos alapon ejtették meg a kivétést. A tisztviselők havi fizetésük egy százalékat kötelesek befizetni, az 50 ezer lejes adóalappal rendelkező vállalatok szintén egy százalékat adnak, a 100 ezer lei adóalap után két százalék fizetendő, a 100 ezer lejes felüli adóalap után három százalékat kell a Nemzeti Bankhoz átutalni. Illyen módon közelmillió lejes bevételre számítanak.

TIZENKÉT EMBERT MART MEG A VESZETTKUTYA EGY KÖZSÉGBEN. Bucuresti. Saját tudósítónktól. A moldvai Puesti községben két veszettkutya 12 embert megmárt. A Pástör-intézetbe szállították őket.

Ciucmegyei apró hírek. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Ditrău giurgiui nagyközség önkéntes tűoltóegylete ebben az évben ünnepelte volna meg félszázados fennállását. Ezt azonban nem érthette meg, miután Gh. Gabor gheorgheni főszolgabíró tudomására adta az egyesület vezetőségének, hogy július hó 1-től kezdődőleg nem működhetnek, miután az egyesületnek nincs megtelev jogiszemélyisége s alapszabályai sincsenek felsőbb hatóságok által jóváhagyva. Egyben utasította a főszolgabíró az előjáráságot, hogy új tűoltószervezet létesítésére tegye meg a szükséges lépéseket. A felosztás, éppen a forró nyári időben nagy felelősséggel járó dolog, még ha meg is van rá a jogalap, mert esetleges tüzesetnél nélkülözi a szakképzést és gyakorlott tűoltók működését. — Ince Arpad mercurea-ciuci lakos enekelve igyekezett hazafelé egyik vendéglőből. Mureșen rendőr csendre intette s mikor ez sem használt, be akarta kísérni a rendőrségre. Ince hűz lejt nyomott a rendőr markába és a dolgot maga részéről elintézték tekintette. A rendőr jelentést tett és a törvényszék vesztegetésért egyhónapi elzárásra és kétezer lei pénzbüntetésre ítélte. — Lőrincz Jakab tușna-sati tekintélyes székely birtokost, közbirtokossági pénztárnokot azzal vádolták el, hogy pénztári könyveit hamisan vezeti. A vád már eleve valószínűtlennek látszott. A megtartott tárgyaláson aztán ki is derült, hogy a feljelentés bosszú műve s hamis könyvvezetésről szó sincs. A törvényszék felmentő ítéletet hozott. — Gheorgheni városban és környékén súlyos vörhégyjárványt állapított meg a városi tisztviselő főorvos. Minden intézkedés meg történt a járvány megfékezésére. — A helybeli megyefőnökséghez rendelkezés érkezett a földmivélsügyi minisztérium mellett működő központi vadászati főfelügyelőségtől, hogy a régi vadászati engedélyeket vonja be. Egyelőre nincs szó a régi engedélyek megsemmisítéséről, hanem csak az engedélyek kieszérléséről. Az új engedélyeket a vadászfelügyelőség véleménye alapján adják ki. — Antal György lunca de jos csángószóznadal házkutatás alkalmával vadászgyertya találtak, mielőtt engedélyvel nem rendelkezett. Előírt fegyverviselésért kétezer lei pénzbüntetésre ítélték.

Ellopták és eladogatták az adótartozás fejében lefoglalt butorokat az adóhivatal raktárából. Carei. Saját tud. Az állami adóhivatalnál a város polgáraitól adótartozás fejében lefoglalt holmikát Láng Lajos lakos őrizetére bízták. Néhány adózó nehezen összekuporgatott pénzével kifizette adóját és jelentkezett lefoglalt butoráért. Nagy meglepetésükre azonban butorokat nem találtak a lefoglalt tárgyak között. Nyomozást indítottak és megállapították, hogy a hiányzó tárgyakat Láng Mihály zárgondnok és Erdei János munkás éjszakánként kihordták a raktárból és eladogatták, arra számítva, hogy az adófizetők ugyem váltják már ki azokat. A rendőrség eljárását indított a tolvajok ellen és az orgzadaktól a butorok egyrészt összeszedte.

Ha véglegesen meg akar szabadulni svab és más konyha meg pincebogaraktól, hangyáktól, használjon biztos hatású **NEOTOX** port.

Nyugodtan mehet nyaralni, ha **Molitoxot** használ, mert az megvédi szekrényét 3 hónapra a molyoktól és elpusztítja annak petéit és hernyóit is.

Kapható minden jó szaküzletben.

Megrendelhető: **AJTAY** gyógyszerésznél, Oradea, Str. Vlăhuța Nr. 46.

Hírek az Iza mentéről. Sighet. Saját tud. Taub Mendel iapai lakost hatóság elleni erőszak vádjával állították bíróság elé, mert egy csendőrt elkergetett a kertjéből, ahol a kertfáról körtét szedett. A bíróság a vádlottat felmentette. — Erős Pál sághai sofőr a bíróság 1 hónapi fogságra ítélte, mert mulatozás közben egy rendőrt megütött. — Poenile de sub Munteń vesztt tehén husát mérték ki a lakosság között. A községben az eset érthető riadalmat keltett. — Itt írjuk meg egyébként, hogy a maramuresmegyei Campulung la Tisa községben Csurka Gedeon kutyája megveszett. A veszett eb megmárt egy úszóborjut, a haz lakóit és a közvetlen szomszédban 16 embert. A megmárt embereket a cluji Pasteur intézetbe utalták. — A Sighet szomszédságában levő Iapa községben Rachis György istállójából a csempészek kihajtották a 12 ezer leit éró tehenet és a Tisan áthajtották Csehszlovákiába. A csendőrség nyomoz az ügyben.

A kiadóhivatal üzenetei

Többeknek: A „Vigilia” c. folyóirattal kapcsolatban felmerült bármilyen reklamációt sziveskedjenek közvetlenül a kiadóval elintézni, tekintve, hogy a folyóirat szétküldését nem mi, hanem a kiadó intézi. Címük: Budapest, Szentkirályi u. 28.

Szilágyi Miklós, Abrud. Előfizetése 1937 dec. 31 ig rendezve.

HOLNAP!

elutazik egy hónapra

VÁSÁROLJON MÉG MA ÁLLAMI SORSJÁTÉK SORSJEGYET.

A szerencsének nincs vakációja.

Adja meg az alkalmat, hogy Ön
helyett dolgozzék akkor, amikor
Ön a hegyek között, vagy a ten-
gerparton üdül.

A magyarországi lelkipásztorok felkészültek az Oltáriszentségi Világ- kongresszusra

gy lépésekkel vitte előre a katolikus szolgálat ügyét és minden tekintetben igen eredményes volt a katolikus világsajtó vezetőinek budapesti tanácskozása.

Budapestről jelentik: Evente egyszer Budapestre mennek Magyarország minden részéből a lelkipásztorok. Hatalmas összesereglés ez, de elsősorban komoly, mélyenszántó megbeszélések sorozata. Ezekben a napokban Budapest utcáin rengeteg a pap, akik a legkisebb faluból is, a legtávolabb eső rendházakból is felutaznak, hogy a lelkipásztorok időszerű kérdéseit megbeszéljék. Ilyenkor derül ki, hogy milyen mozgalmas, élénk élet folyik a különböző plébániákon és hogy a kor szelleme mennyire athatja a papságot. A legutóbbi lelkipásztori konferencia majdnem kizárólag az Eucharisztikus Világkongresszus ügyeivel foglalkozott. A lelkipásztorok nyug-

szik a kongresszus tulajdonképpeni sikere, vajjon a magyar katolikusok és a magyar papság meggyőződéssel készül, vagy készült-e elő az Eucharisztia fogadására. Az a kép, melyet a konferencia mutatott, igen megnyugtató. A négy napon keresztül kor reggeltől késő estig rövid megszakításokkal tartott megbeszélések sorra került ügyszólván minden probléma, ami a lelkipásztori szempontból a kongresszust érdekli. Egyik legfontosabb téma volt a vasárnapi munkaszünet. A konferencián Glattfelder Gyula csanádi püspök elnököt, aki záróbeszédében hangzott, hogy a katolikus papságnak energikusan és fegyelmetten kell a Kettős Szentév alkalmával hivatottságát bebizonyítani. A vidéken a legkisebb faluban is május 23., a Eucharisztikus Szentév megnyitása óta folynak az előkészületek s a papság ezen a konferencián már a munka eredményeiről tudott beszámolni.

A katolikus világsajtó konferenciája

Budapestről jelentik. Most tartotta Budapesten VIII. kongresszusát a Commission Permanente International des Directeurs de Journaux Catholiques, amelyen résztvett 12 nemzet képviselője, több, mint 30 delegátus, P. Leon Merklen, a Commission Permanente elnöke, valamint gróf Dada Torre, az Osservatore Romano főszerkesztője, a Nemzetközi Katolikus Sajtósövetség elnöke vezetésével. A kongresszus a legteljesebb siker jegyében folyt le. Magyarországon igen nagy benyomást keltett úgy katolikus, mint világi körökben a katolikus világsajtó reprezentánsainak megjelenése. A Pázmány Egyesület, a katolikus írók és hírlapírók szövetsége díszüléssel nagy beszédeket tartottak: Hóman Bálint kultuszminiszter, Bornemissza Géza kereskedelmi és iparügyi miniszter, Glattfelder Gyula csanádi püspök, Kornis Gyula, a képviselőház alelnöke, Gerevich Tibor egyetemi tanár, P. Bongha Béla S. J., a világsajtó ismert sajtóapostol és író, Hindy Zoltán stb. stb. A kultuszminiszter fogadóestélyt adott tisztelőikre, melyen a magyar közélet és a társadalmi világ kitűnősegei vettek részt. Serédi hercegprímás fogadta a világsajtó kiküldötteit, azonkívül Kánya Kálmán külügyminiszter is fogadta őket. A világsajtó képviselői meggyőződtek arról, hogy a jövő évi Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus előkészületei, melyet Budapesten tartanak meg, már teljes mértékben előrehaladtak. Ugyanakkor azonban a magyar közvélemény és a magyar katolicizmus is a legnagyobb örömmel fogadta a katolikus világsajtó vezető reprezentánsait, nemcsak a katolikus lapok, hanem minden egyéb sajtóorganum is részletesen megemlékezett gyűléseikről, határozataikról. Budapesti tartózkodásuk igen eredményes volt és nagy lépéssel vitte előre a nemzetközi katolikus hírszolgálat ügyét. A katolikus világsajtó reprezentánsai Budapesten hat napig a Pázmány Egyesület vendégei voltak.

A tisztviselőkkel fizettetik vissza a satumarei főpénztárnok által elsikkasztott összeget

Satumare. Saját tud. Kuuk Jenő satumarei pénzügyigazgatási főpénztárnok sikkasztási esete nem ismeretlen olvasóközönségünk előtt. Amint annakidején megírtuk, a mindenki által becsülötnak ismert Kuuk Jenő nemcsak az állam pénzt lopkodta években keresztül, hanem a nyugdíjasok és tisztviselők járandóságát is megdézsmálta. Van olyan nyugdíjas, aki hatvanhetven ezer lejt siratja Kuuk Jenő lelkiismeretlensége miatt. Nem múlik el nap, hogy ne jelenkezne egy-két nyugdíjas panasztól. Legelőbb azt sérelmezik, hogy államkötvényeiket még ma sem kapták kézhez. Ilyenkor utána néznek az ügynek és az eredmény holtbiztos: az iratcsomók között megtalálják a Kuuk által meghamisított vevényt, amelynek elhelyezése után a kötvényeket saját céljaira használta fel. Az elsikkasztott pénzek összege közel jár a kétmillió lejhez. Az államot 1 millió 440 ezer lejt károsodás érte. A pénzügyminiszter vezérfelügyelőt küldött ki a felelőség megállapítására s az adott jelentés alapján most a következő tisztviselőket terhelte meg a Kuuk által elsikkasztott összeggel: Cadariu Emil behajtási pénzügyigazgató Göbel István könyvelési osztályfőnökkel együttesen 934 ezer lejt kell megfizessen, Nonu Sándor inspektor Mihai Aurél volt pénzügyigazgatóval közösen 932 ezer lejt kénytelen megérteni, míg Sütő István tisztviselőre 70 ezer lejt vetettek ki. A megterhelt tisztviselők júliusi fizetésüket már csonkán kapták kézhez.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 lejt, vastagabb betűvel 6 lejt. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lejt. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadóban 10 lejt.

Lakás

Kiadó
augusztus 1-re összkomfortos 4 szobás lakás. Oradea, Strada D. Cantemir 25. szám.

Kétszobás
utcai lakás mellékhelyiségekkel együtt aug. 1-re kiadó. Oradea, Str. Gen. Holban No. 22.

2 szoba
mellékhelyiséggel azonnalra kiadó. Oradea, Str. Bratianu 52.

Keresek
lehetőleg a központban 1 vagy 2 szobás lakást, mellékhelyiségekkel. Címek: „Pontos fizető, gyermektelen” jelgere a kiadóba kérek.

Kiadó
tisza egyszoba konyhas lakás, mellékhelyiségekkel aug. 1-től. Oradea, Str. Mihail Sorbul 23. szám.

Kiadó
uri családnál a központban különbejárato, elegánsan butorozott utcai szoba. Oradea, Str. Bratianu 21.

Kiadó
egy és kétszobás lakás. Oradea, Str. Codriilor 11. Strand mellett.

Alkalmazás

Szilgyártó segédek
keresek, Koteles, Oradea, Str. Alexandri 53.

LAPARUSITOK
magas jutalékkal felvételnek. Jelentkezni a kiadóban.

Adás-vétel

Eladó
2 lakrészből álló ház. Rátul Comendantului, Str. Vaporului 10.

Vasestergapad
150 cm. csucsávolságú eladó. Bozsák sodronyárugy, Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 57.

2 darab
jókarban levő gyermek vasagy eladó. Antal, Oradea, Strada Aurel Vlaicu 35. szám.

Jókarban
levő szobó vasalót és székályhát veszek. Sima, Oradea, Strada Alexandri 44.

Három
lóerős villanymotort és 3 méter transmíssió állványokkal megvételre keresek. Barátky Oradea, Str. Fabricelor 31. Telefon 7-60.

Eladó
egy jó karban levő fehér gyermekkosci. Oradea, Str. Consanțian 16. szám.

Hülánpéle

Biztosan megszabadul
a sváb és ruszli bogarától, ha „Neotox” irtószert használ. Még ma próbálja ki. Kapható Oradean: Ajtay gyógyszerertarban. Str. Vlahuta 46. szám.

Szines és finom
fehérnemű hímzést vállalkozó. Szabó J. Oradea, Gheorghe Lazaru-u. 5.

Údvari butorozott szobá kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 27.

SPORT

Románia — Lengyelország 4:2 (3:2)

Ertékes győzelmet aratott turájának első mérkőzésén a román válogatott „11”. Kitűnő csafárjáték, nagyszerű védelem jellemezte az együttest

Lodzboi jelentik: A román válogatott turájának első és talán legnehezebb mérkőzése pompás győzelemmel végződött. A lengyel labdarugósport tekintélyes játékerőt képvisel és legutóbb éppen a svédek ellen diadalt aratott. A román válogatott saját otthonában fektette két vállra a lengyeleket. A győzelem kétségtelenül nagyszerű fejezet. A csapat tagjai valamennyien nagy akarással és lelkeséssel küzdtek.

Klug (magyar) bíró sipjelére, 18 ezer néző jelenlétében álltak fel kezesre a csapatok:

Románia: — Pavlovici — Bürger, Felecan — Vintila, Juhász, Raffinsky — Moldován, Kovács, Barátky, Bodola, Dobay.

Lengyelország: Matejszky — Gyenza. — Skebainek — Kotlaczik, Wasiewicz, Kryskiewicz — Piek, Piontek, Matyas, Wilimowsky, Wodarz.

A honi csapat már a második percben megszerzi a vezetést. Sarokrugásból Piontek védhetetlenül a hálóba küldi a labdát (0:1). A román csatársor ezuttal kitűnően működik és a sorozatos támadások már a 10. percben meghozzák az egyenlítést. A 10. percben Barátky—Dobay a labda útja. A balszélső lefutás után lövő helyzetbe kerül és védhetetlen bombája a lengyelek hálójában táncol (1:1). Az ostrom tovább tart és két perc múlva Moldován jó labdát ad be. Barátky kiszökik és fejjel a hálóba továbbítja a bőrt (2:1). A lengyel támadások is veszélyesek, de elakadnak a román nemzeti válogatott fedezetorának szívós ellenállásán. Egyáltalán a fedezetornak köszönhető, hogy továbbra is a román csatársor van frontban és újból eredményes tud lenni. A 14. percben Kovács átadásából Bodola már 3:1-re növeli az eredményt. Ezután változatos játék következik. A román csapat mintha tartalékolná erejét. Mindkét kapu gyakran van veszélyben, de a védelmek elhárítják a gólszerzésre irányuló kísérleteket. A

féldő közepe felé a lengyelek nyomulnak fel és a 25. percben Wilimowsky szépít az eredményen (3:2). A 34. percben Barátky van gólhelyzetben, de a labdát magasan a kapu fölé küldi.

Szünet után a lengyelek erősen ostromolnak, de a román védelem erősen áll a lábán. A 25. perc után ismét román fölény alakul ki, a lengyelek védelme emberfeletti munkát végez, de támadásaik igen veszedelmesek. Végre a 37. percben a román fölény gólból jut kifejezésre. Kovács labdáját Barátky fejjel a hálóba továbbítja (4:2). A gól után a román csapat már nem kockáztat semmit és óvatosan játszik az eredmény megtartása érdekében, ami sikerül is.

A román csapat ezen a mérkőzésen, idegenben, jobban, egységesebben játszott, mint az utóbbi fővárosi mérkőzéseken, annak ellenére, hogy a sérült Albu helyett ezáltal Felecan játszott hátvédet. Pavlovici ügyesen, megbízhatóan védett, sokszor vakmerően kifutott, a gólokról nem tehet. A hátvédek közül Bürger nyújtotta a megbízhatóbb teljesítményt. Pompásan szerelt, nagyszerűen helyezkedett és felszabadító rugásai is tértölelőek voltak. Az ujonc Felecan a mérkőzés elején bizonytalankodott, de fokozatosan magára talált és a második féldőben már nagyszerűen megértette magát Bürgerrel. A fedezetor teljesítménye nagyvonalú volt. Juhász nagyszerűen lefogta a veszélyes lengyel középsőját, de a román ötösfogatot is állandóan táplálta labákkal. Vintila mellett a lengyel szélső nem tudott élni. Vintila ugy a védekezésben, mint a támadásban nagyszerűen látta el feladatát. Raffinsky végig hasznosan dolgozott. Főleg az első féldőben végzett hatalmas munkát, szünet után kissé visszaesett. A csatársorban Bodola és Barátky nagyszerűen játszott. Mig Bodola remek lövéseivel régi formáját, addig Barátky remek lövéseivel tünt ki. Kovács sokat segített a fedezeteknek. Dobay nevéhez fűződik az egyenlítő gól érdeme, de ezenkívül számtalan veszélyes lefutással a csapat egyik legjobb embere volt. Moldován formája javul.

A Középeurópai Kupában

Két magyar és két olasz csapat várható az elődöntőbe

Vérbeli kupamérkőzésen óriási iram után egy góllal veszített az Ujpest Bécsben. Botránys döntetlen az Admira—Genova mérkőzésen. Kevés előnyt szerzett a Ferencváros, gólzáppal győzött a Lazio

A Középeurópai Kupa II. fordulójának első párosítását vasárnap játszották le. A magyarok meg lehetnek elégedve az elért eredménnyel. Az Ujpest nagy harc után egygólos vereséget szenvedett Bécsben s ezt Budapesten könnyen behozhatja. A Fradi pedig könnyelműsködve is győzött a Vienna ellen. A jövő vasárnap, ha komolyabban veszi a küzdelmet, nagy meglepetés nem érheti. A két olasz csapat is kitűnően szerepelt. A Lazio otthonában hengerelt, a Genova pedig Bécsben az Admira ellen ért el értékes döntelent. A középdöntőbe, a mutatott formák alapján tehát két magyar és két olasz csapat várható. A sors szeszélye folytán azonban ezeknek egymás ellen kell felvenniök a harcot. Eddig azonban csak egy a biztos: olasz csapat lesz a döntő egyik résztvevője...

A forduló részletes eredményei a következők:

Admira—Genova 2:2 (0:0).

Bécs, 45 ezer néző, játékvezető Iváncsics (magyar). Az olaszok nagy sikerrel alkalmazták a W formációt. Szünet után Schilling fejes gólja az Admirat juttatja vezetéshez. Az olaszok keményen játszanak és Marchioneschi egyenlítő sőt Scarabeló révén vezetést is szereznek. Stobert felvágják, nyilvánvaló 11-es, de Iváncsics

nem adja meg. Az olaszok egyre durvábbak és a bíró kiengedi kezéből a mérkőzést. Schall 11-esből egyenlítő. A 41. percben hatalmas pofozkodás tör ki, a bíró Agosteo-t kiállítja.

Ferencváros—Vienna 2:1 (2:1).

Budapest, 15 ezer néző, játékvezető Scarpí (olasz). Főlényeskedve és rosszul játszott a Fradi. Csak Háda védekezdése érdemel dicséretet. Szünet után fölénybe kerül a Vienna s ekkor sok gólhelyzete volt. A zöld-fehérek emelhettek volna a gólarányt, de Tátrai az utolsó percben kapufának lőtt egy 11-es. Góllövők: Sárosi dr és Toldi, illetve Pollack.

Austria—Ujpest 5:4 (1:2).

Bécs, 50 ezer néző, játékvezető Pfütznér (csehszlovák). Ujpest védelmének egyetlen gyenge negyedórja okozta a vereséget. 2:1-es vezetés után Vincez kapufát lőtt. 4:2-re vezetett az Austria, de Ujpest egyenlítő s ekkor Kocsis hagyott ki nagy helyzetet. Góllövők: Neumer, Sindelar, Nausch (2) és Sesta, illetve Kocsis és Zsengellér (3).

Lazio—Grasshoppers 6:1 (3:1).

Róma, 6000 néző, játékvezető Mies (osztrák). A hazai csapat csatársora ellenállhatatlan. Piola szédületes formában van. A Grasshoppers végig védekezett, a Lazio ráért iskolázni is. Góllövők: Rüsani (2), Marchini és Piola (3), illetve Franquet.

Kéthetes kirándulás

Az ASO kéthetes, július 18—31 közötti kirándulására július 10-ig lehet jelentkezni Nagy Sándor illatszertárában a Regina Maria-téren, ahol részletes prospektust és úti-térképet is kapnak az érdeklődők. A kirándulás Baia-Mare, Baia-Sprie, az Erdős Carpatok, Sovata, Ghilcos-tó, stb. vadregényes vidékein vezet keresztül s a résztvevők az ország legszebb részeinek tündéri panorámáiban gyönyörködhetnek. Egy egész életrevaló élményt jelent ez az út. Résztvételi díj személyenként 1500 lei, amely összegben a szállásköltségek is benne foglaltatnak.

Belföldi sporteredmények

B) ligában:

Lugoj: Jiul—Vulturii 2:0 (1:0). Gólozók: Vindea és Bulik.

Sibiu: Soimii—Rovine Grivita 2:0 (1:1). Góllövő: Oane (2). A Soimii így megmenekült a kieséstől.

Osztyalsejtezők:

Constanta: Telefon Club—CFR Gabati 2:1 (1:0). Harmadik mérkőzés semleges pályán. A fővárosi csapat a B) ligába került.

Barátságos mérkőzések:

Timisoara: Freidorf—Unirea 2:0 (1:0).

Cluj: KAC—Haggibor 7:2 (3:1).

Resita: RMTE—LMTE 4:1 (2:0).

Brad: Mica—Universitatea 5:2 (4:1).

Szép siker jenyében zajlott le a Törekvés jubiláris úszóversenye

Oradea. Saját tud. A Törekvés úszószakosztálya jól sikerült jubiláris úszóversenyt rendezett a városi strandon a rendező egyesületek és a Vásas, valamint az ASO úszóinak részvételével. Külön ki kell emelnünk az ifjúsági Szántay teljesítményét, aki 150 méternél még „ragadt” Aranyossyra. A jövő egyik nagy ígérete. Az úszóverseny eredményei a következők:

50 m. kezdők: 1. Katz (T). 32 mp. 2. Kranztor (ASO). 3. Kertész (V.)

200 m. senior mell: 1. Aranyossy (V.) 3:34 mp. 2. Szántay (ASO) 3:32.6 mp. 3. Lefkovits (ASO).

100 m. ifjúsági gyors: 1. Péchy (ASO) 1 p. 23 mp. 2. Neufeld (V.) 1:26 mp. 3. Goldberg (V.)

100 m. mell: 1. Aranyossy (V.) 1:27 mp. 2. Ladányi (V.) 1:43.2 mp. 3. Schermann 1:48.2 mp.

100 m. hát: 1. Aranyossy (V.) 1:31.2 mp. 2. Fried (V.) 3. Schwartz (T.)

100 m. hölgy gyors ifjúsági: 1. Szántay (ASO). 2. Zsolnai (T.) 3. Steiner Ágota (CAO).

100 m. gyors: 1. Vass (V.) 2. Feufeld (V.)

100 m. hölgy gyors: 1. Küzdi Bella (ASO). 2. Szántay (ASO).

3×100 m. vegyes staféta: 1. Vasas 4:34 mp. 2. Vasas B. 3. ASO.

4×50 m. sprint staféta: 1. ASO 2:20 mp. 2. ASO B. 3. Törekvés.

Vízipólóban: ASO—Törekvés 7:1 (2:0).

Uj magyar rekord 10 ezer méteren. Budapestről jelentik: A főváros bajnokságainak második napján Kelen remek futással 31:17 mp-re javította a 10.000 méteres rekordot.

Szabót nem engedi a MASZ Finnországba. Budapestről jelentik: A nemzetközi bizottság tegnap úgy döntött, hogy Szabót nem engedi ki Finnországba. Ehelyett az angol bajnokságot javasolja Szabó számára. Az osztrák—magyarrá nem válogatottak, azt sem döntötték el, hogy Szolnokon lesz-e, vagy Budapesten.

Amerika bajnokságaiban az első napon nem voltak bombaeredmények. 100 m.: Walker 10.7, 200 m.: Weiershouser 20.9, 400 m.: Malott 47.1, 1500 m.: Cunningham 3:51.8, 5000 m.: McCluskey 15:41, 110 m. gát: Tolmich 14.5, 200 m. gát: Tolmich 23.3, 400 m. gát: Patterson 52.3, súly: Reynolds 15.72, diszkosz: Levy 49.80, 4x100 m.: Olympic Club (Dean, Fitch, Weiershouser, Malott) 41.2, 4x400 m.: Newyork AC (Sullivan, Stripling, Cunningham, Herbert) 3:16.